

Vereniging voor Bos in Vlaanderen Jaarverslag 2007

Bos doet leven

Inhoudstafel

Voorwoord	3
1. Vernieuwd team.....	3
2. Bosbarometer 2007.....	6
3. Algemene vergadering te Brussel, maart 2007	6
4. Tijdschriften & publicaties	7
5. Evenementen	9
6. Tijdschriften & publicaties	12
7. Werkgroepen	13
8. Projecten	19
9. Bestuursfuncties en lidmaatschappen	28
10. Milieuzorg	31

Voorwoord

Het jaar 2007 was het jaar van de zogenaamde klimaathype. Een beetje een deprimerend woord, dat naar onze mening bovendien verkeerd gekozen is. De kans bestaat weliswaar dat de media-aandacht voor het klimaatdebat verslapt, en dat nieuwe en andere vetgedrukte koppen de dagbladen van 2008 zullen vullen. Maar is het klimaat echt een hype, m.a.w. een voorbijgaande, overroepen modegril? Wij bij VBV denken van niet, en blijven het thema bovenaan het lijstje van wereldwijde uitdagingen plaatsen. Bossen hebben trouwens écht een fundamentele rol te spelen in de strijd tegen de klimaatveranderingen. De internationale gemeenschap en de politici zijn ook tot dat besef gekomen en hebben in december 2007 op de grote klimaatop in Bali afgesproken dat bosbehoud één van de prioritaire maatregelen dient te worden in de strijd tegen de klimaatverandering.

België en Vlaanderen mogen uiteraard niet achterblijven in dit verhaal. De belangen die we in het buitenland willen verdedigen mogen hier ter plaatse geen dode letter blijven. Daarom blijft VBV hameren op bosbehoud, ook in Vlaanderen. Waar het maatschappelijk belang dit echt vraagt, kan er weliswaar ontbost worden, maar enkel indien er een kwaliteitsvolle compensatie gebeurt elders. Ook de bijna 40 000 hectare zonevreemde bossen in Vlaanderen (meer dan een kwart van ons bosareaal) blijven ons zorgen baren, en ook hiervoor blijven we een oplossing eisen, zodat ook deze bossen op de rechtszekerheid kunnen rekenen waar ze recht op hebben.

VBV heeft zich het voorbije jaar – zoals steeds – ook geconcentreerd op het uitvoeren van een groot aantal projecten. Elk van deze projecten draagt op één of andere wijze bij tot de verwezenlijking van onze doelstellingen Bosbehoud, Bosuitbreiding en duurzaam Multifunctioneel Bosbeheer. We peilden onder meer naar de visie van de bouseigenaar over een aantal bosbeheerthema's, waren er opnieuw bij op de Week van het Bos en het Boompjesweekend van Kom op tegen Kanker, en blijven – onder de koepel van het Tandemproject - dé vraagbaak bij uitstek voor iedereen met vragen over het bos en de bomen. Over de projecten leest u alles in dit jaarverslag.

Ook op vlak van verenigingswerk en beleidswerk lieten we ons niet onbetuigd. De gestage groei getuigt hiervan – van 1832 leden eind 2006 konden we op het einde van vorig jaar reeds afklokken op 2151 leden. Daarnaast werden we nog actiever op verscheidene beleidsniveaus waar we het bosbelang blijven verdedigen, en ook de nieuwste ontwikkelingen van nabij opvolgen. Een voorbeeld daarvan is de nieuwe werkgroep Biobrandstoffen van het Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO), waar VBV actief in participeert. En ook in de pers waren we vaak aanwezig, met onder meer 74 artikels in de geschreven pers.

Voor een kleine maar enthousiaste vereniging blijven we ook – en dat schrijf ik hier met de nodige trots – een zeer kwalitatief aanbod bieden aan de vrijwilligers en de leden. Educatieve wandelingen – steeds met die kleine extra toets - in de mooiste bosgebieden van elke provincie, info-avonden over bos, een fijne Boskrant en een boeiende Bosrevue, demonstratiedagen en debatmomenten... Ook hierover leest u alles in de volgende bladzijden.

Tenslotte wil ik afronden met een woord van dank aan het personeel, de vrijwilligers en onze leden, omdat elk van jullie door zijn of haar engagement ervoor zorgt dat VBV de levende, innovatieve en krachtvolle organisatie is die ze is. Dat ze dat nog lang moge blijven!

Bert De Somviele
Directeur Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw

1. Vernieuwd team

2007 was voor de Vereniging voor Bos in Vlaanderen een jaar van vernieuwing. Een aantal sterkhouders verlieten onze organisatie en vonden elders boeiende nieuwe uitdagingen.

Projectmedewerker Wim Sauwens zocht eind juni zonniger oorden op, en werkt nu als DGOS-coöperant in Mbuji-Mayi, Congo (RDC) waar hij zich inzet in erosiebestrijdingprojecten. Hij werd vervangen door Katrien Laveren, die ons op haar beurt eind december verliet. Zij werd coördinator van de Bosgroep Noord-Hageland.

Directeur Jasse Cnudde nam eind augustus na vijf jaar hard werken bij VBV afscheid en werkt nu opnieuw in de Noord-Zuid-sector, bij 11.11.11. Bert De Somviele nam het roer over.

Liselot Ledene, projectmedewerker, verliet ons in oktober en werkt nu als beleidsmedewerker bij het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid, waar ze zich vooral toespitst op klimaataangelegenheden en fijn stof.

Projectcoördinator en beleidsmedewerker Rik De Vreese verliet eind 2007 onze vereniging, en is nu aan het werk als assistent bij de Vakgroep Menselijke Ecologie van de Vrije Universiteit Brussel. Zijn onderzoeksproject focust op het gebruik van stadsbossen in de tropen.

Hieronder lijsten we even het team van VBV-medewerkers op in 2007:

- Jasse Cnudde
- Directeur
- Studeerde af als Moraalfilosoof
- Eindverantwoordelijke alle verenigingswerk
- Uitvoering projecten: Witte Kinderbos, Kom op Tegen Kanker, FSC-evaluatie
- Jasse verliet VBV op 31/08/2008

- Rik Devreese
- Projectcoördinator en beleidsmedewerker
- Studeerde af als Bio-ir bosbouw
- Projecten: Stadsrandbos Antwerpen, Tandem,.....
- Verliet VBV eind 2007

- Geert Van Kerckhove
- Zakelijk Coördinator
- Studeerde af in communicatiewetenschappen
- Coördinator Week van het bos / educatief medewerker
- Eindredacteur: Boskrant
- Verlaat VBV eind februari 2008

- Bert De Somviele
- Projectverantwoordelijke
- Directeur vanaf 1 september 2007
- Studeerde af als Bio-ir bosbouw
- Uitvoerende en lopende projecten: bosuitbreidingsstudies,beheerplanning Korte Omloop Houtteelt, Witte Kinderbos en Kom op Tegen Kanker
- Secretaris Werkgroep Tropisch Bos
- Contacteren: bert.desomviele@vbv.be

- Marlies Vanlerberghe
- Projectmedewerker/- verantwoordelijke
- Studeerde af als Bio-ir bosbouw
- Lopende projecten: NME- project bouseigenaars, Week van het bos, Vredesbossen
- Eindredactrice: Bosrevue
- Contacteren: marlies.vanlerberghe@vbv.be

- Mariette D'Hulster
- Secretariaatsverantwoordelijke
- Studeerde af als biologe
- Verantwoordelijk voor o.m. secretariaat, ledendatabeheer, voorbereiding boekhouding, bijdrage tot punctuele projecten (bv. FSC- evaluatie van de gemeentes ikv samenwerkingsovereenkomst)
- Contacteren: mariette.dhulster@vbw.be

- Gert Arijs
- Projectmedewerker
- Studeerde af als leraar biologie- fysica- aardrijkskunde en behaalde een bachelordiploma Groenmanagement
- Lopende projecten: Witte kinderwandelbos, Kom Op Tegen Kanker- Boompjesweekend
- Verantwoordelijke werkgroep Recreatie
- Contacteren: gert.arijs@vbw.be

- Koen Declercq
- Secretariaatsmedewerker
- Studeerde af in het ASO en heeft een zeer goede informaticakennis door zelfstudie
- Administratie, IT, evenementen
- Contacteren: koen.declercq@vbw.be

- Eliza Romeijn- Peeters
- Projectmedewerker
- Studeerde af als biologe
- Lopende projecten: Tandem en Boommarter
- Contacteren: eliza.romeijn- peeters@vbw.be

- Wim Sauwens
- Projectmedewerker
- Studeerde af als Bio-ir bosbouw
- Projecten: CO₂- bossen/educatief medewerker
- Verliet VBV eind juni 2007

- Liselot Ledene
- Projectmedewerker
- Studeerde af als Bio-ir bosbouw
- Projecten: Witte Kinderbos en Dulomi-Bosvriendenplatforms
- Verliet VBV in oktober 2007

- Katrien Laveren
- Projectmedewerker/educatief medewerker
- Studeerde af als Bio-ir bosbouw
- Projecten: CO₂- bossen/educatief medewerker
- Verliet VBV eind december 2007

- Valerie Blomme
- Stagiair VBV
- Studeert Sociaal Werk; optie Syndicaal Werk & Sociaal Beleid
- Opvolging algemene verenigingswerking
- Werkt rond bedreigde bossen
- Stage februari-mei 2007

2. Bosbarometer 2007

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw (VBV) stelde in 2007 de eerste versie van haar Bosbarometer voor. Deze bosbarometer vervangt het Bosmemorandum, maar vervult in zekere zin dezelfde functie: VBV lijst hiermee haar wensen en verzuchtingen op over de toestand van het bos in Vlaanderen en de wereld. De Bosbarometer houdt aan de hand van een aantal meetbare indicatoren de vinger aan de pols van het Vlaamse bosbeleid. De indicatoren worden samengevat in **5 groepen**: bosoppervlakte (ontbossing en bosuitbreiding), bosrecreatie, duurzaam bosbeheer, bosreservaten en tropisch bos. Voor ieder item geven we de stand van zaken weer, een aantal opmerkelijke trends in 2006 en het standpunt van VBV hierover. Zoals we in voorgaande jaren deden met het Bosmemorandum, werd dit jaar de Bosbarometer overhandigd aan de Minister van Leefmilieu bij de opening van de Week van het Bos.

Vanaf dit jaar zal de Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw deze bosbarometer minstens jaarlijks updaten. Op onze site stellen we steeds de up-to-date versie ter beschikking. In bijlage vindt u de integrale van de Bosbarometer 2007.

3. Algemene vergadering te Brussel, maart 2007

Penningmeester Patrick Huvenne opende de Algemene Vergadering van VBV in De Markten (Brussel) voor een kleine 40 aanwezigen. Op financieel vlak had VBV opnieuw een goed, stabiel jaar achter de rug, en kon het 2006 afsluiten met een beperkt positief resultaat. Uit de voorgelegde begroting 2007 bleek dat VBV de uitdaging voor verdere ledengroei aangaat, en dat ook het personeelsbestand voor dat jaar behouden bleef. Langzaam maar zeker verder bouwen op een gezonde financiële basis is het devies. De balans 2006 en begroting 2007, alsook het jaarverslag 2006, werden unaniem door de Algemene Vergadering goedgekeurd.

Na de pauze en een lekker koud buffet lieten verschillende sprekers hun licht schijnen over hun perceptie van VBV. Elk keek vanuit zijn/haar achtergrond naar de werking van VBV. We spraken vijf enthousiaste mensen aan, en speelden hun 4 vragen toe over VBV. Net als jullie waren wij heel benieuwd naar hun antwoorden. En we eindigden met de uitsmijter van de "wensdromen". Een korte impressie van wat een bosgids, een bosactiegroep, een boseigenaar, een tropisch-bosliefhebber en een vertegenwoordiger van het (bos)gezin van VBV denkt.

VBV wordt gezien als een betrouwbare partner in de strijd voor behoud en uitbreiding van onze bossen, en voor alle organisaties die aan hetzelfde zeel trekken. Publicaties als De Bosrevue en Boskrant vinden hun weg naar onze bezoekers en leden. En overal waar ze komen, stelen onze "Levende Bomen" de show.

Maar VBV heeft nog heel veel uitdagingen voor zich. Voor sommigen zouden we best wat meer uit onze kantoren mogen komen: tonen hoe het echt moet met duurzaam bosbeheer op het terrein.

We hebben bij verscheidene doelgroepen ook nog een behoorlijke groeimarge. Samen met onder meer de bosgidsen timmeren we aan de weg omdat we onze bosboodschap naar een groter publiek zouden kunnen uitdragen. En met de Gezinsbond hebben we afgelopen jaar een mooie

prille relatie opgestart die we ook in de toekomst willen uitbouwen. VBV werkt met verschillende organisaties binnen én buiten de natuur- en milieusector aan een groter maatschappelijk draagvlak voor bos.

VBV heeft een jong imago en dat werkt zowel positief als negatief voor de organisatie. Bij jongeren zet VBV bewustwordingsprocessen in gang, onder meer via de Week van het Bos of onze werking rond speelbossen. Toch moeten we opletten dat ook de volwassene en de oudere generatie zich in onze vereniging en werking kan blijven terugvinden.

De Bosereprijs 2007

Traditioneel reikt VBV tijdens de Algemene Vergadering de Bosereprijs uit aan een persoon en/of organisatie die zich afgelopen jaar verdienstelijk maakte voor het bos. De Bosereprijs 2007 ging naar Kris Dutry, redacteur bij de Gezinsbond. Al jaren maakt Kris Dutry in zijn functie als redacteur ruimte voor het bos in het tijdschrift van de Gezinsbond. Voor VBV is hij een ambassadeur voor het bos die schrijft met passie en kennis en voor een belangrijke doelgroep (+/- 300.000 ex). Voor Kris Dutry hebben bossen bijzonder veel functies (materieel, sociaal, spiritueel, ...) en zullen ze bovendien ook in het kader van de klimaatwijziging in de aandacht staan. Al die aspecten probeert Kris in zijn artikels naar voor te laten komen. En regelmatig richt hij zijn aandacht ook op het Zuiden, want ook daar werkt men aan bos en duurzaamheid.

Voorzitter Bart Muys en Directeur Jasse Cnudde overhandigen de Bosereprijs 2007 aan Kris Dutry van de Gezinsbond

4. Tijdschriften & publicaties

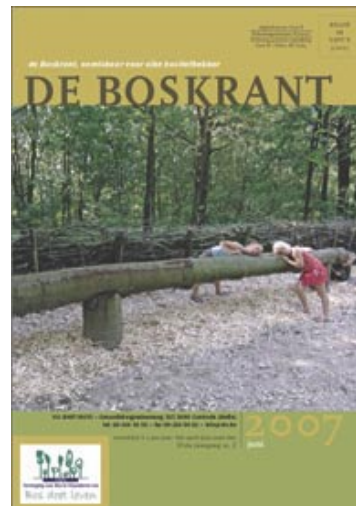
Naar goede traditie bracht de Vereniging voor Bos in Vlaanderen, net zoals voorgaande jaren, ook in het jaar 2007 twee kwaliteitsvolle tijdschriften uit: de Boskrant en de Bosrevue. Daarnaast is er natuurlijk ook de VBV-website.

De Boskrant

De Boskrant is het ledentijdschrift van de vereniging en verschijnt vijfmaal per jaar. Met dit tijdschrift willen we de lezer informeren over het thema bos in een heel ruime, informatieve en soms ludieke context.

De Boskrant informeert de lezer over ontwikkelingen op vlak van bosbehoud en bosuitbreiding, de bos- en milieuproblematiek wereldwijd, fauna en flora, natuur- en bosbeheer op nationaal, Europees en mondiaal vlak. Daarnaast lees je in De Boskrant ook aankondigingen en verslagen van excursies, studiedagen, thema-avonden, en veel meer ... van VBV. Ook de allerkleinsten vinden hun gading in onze kinderrubriek "de Boomhut". Elke Boskrant biedt de lezer bovendien een wandeling aan in gekende en minder gekende bossen van Vlaanderen. Steeds de moeite waard om te ontdekken. Andere zeer gesmaakte rubrieken zijn 'boom tot evenaar' en 'bosbouwbegrip vertaald'. In enkele pagina's vang je zo de meest opvallende nieuwigheden op in de bos- en natuursector en leer je iets meer over al die heel speciale begrippen die voor een bosbouwer common sense zijn.

De redactie slaagt erin om van de Boskrant steeds opnieuw een boeiend stukje leesplezier te maken. Geen belerende informatie met het wijsvingertje maar concrete en goed vertaalde achtergrondinformatie over het bos in een algemene context.

De Bosrevue

De Bosrevue richt zich tot bosbeheerders, bosgroepen, boseigenaars,... kortom iedereen die met het bosbeheer in de praktijk te maken heeft. Dit bosbeheertijdschrift van de VBV heeft als doelstelling wetenschappelijk onderzoek rond bos evenals actuele evoluties in het bosbeleid en bosbeheer te vertalen naar de praktijk van het bosbeheer. De inhoud van de edities van 2007 vindt u achterin dit jaarverslag in bijlage terug.

www.vbv.be

De VBV-website werd het voorbije jaar verder uitgebouwd met info over VBV-projecten en de vrijwilligerswerking. De site wordt systematisch up-to-date gehouden. Dagelijks mogen we ongeveer een 100-tal bezoekers verwelkomen, met tijdens campagnes zoals de week van het bos en Boompjesweekend pieken tot ruim 450 website-bezoekers.

De Nieuwsbrief

Ook de digitale nieuwsbrief is stilaan een blijvertje geworden. Eind 2007 werd deze nieuwsbrief naar 1088 e-mailadressen gestuurd.

5. Evenementen

Boompjesweekend: 62.000 bomen, 6 nieuwe bossen (11 en 18 maart)

De zondagen van 11 en 18 maart 2007 zullen in de bosgeschiedenisboeken geboekstaafd staan als twee zeer bosvriendelijke dagen. Dan werd immers de campagne "Boompjesweekend", een samenwerking tussen Kom op tegen kanker, het Agentschap voor Natuur en Bos en VBV, afgerond met een aantal geslaagde bosplantacties, gekaderd in een heerlijk sfeertje. In totaal werden er 62000 bomen verkocht ten voordele van Kom op tegen Kanker. In vergelijking met vorig piekjaar was dat een stijging van ongeveer 10.000 bomen. En ook het aantal nieuwe bossen ging dit jaar in stijgende lijn: één nieuw bos per provincie, uitgezonderd in West-Vlaanderen, waar men er zelfs twee bossen realiseerde.

De zes nieuwe bossen vind je in Oostende, Moorslede, Stabroek, op de grens van Lommel en Hechtel-Eksel, Deinze en Halle. In Oostende werd een nieuw stuk van het stadsrandbos bijgeplant. In Moorslede werd het domeinbos Vierkaven een stuk groter. In Deinze was de locatie nabij het parkgebied van de Astenedreef. In Antwerpen was Stabroek de boslocatie, met een uitbreiding van het Elsenbos. In Limburg was er een samenwerkingsverband tussen Lommel, Overpelt en Hechtel-Eksel om de vliedervallei van het Pijnven uit te breiden. En in Halle werd het Hallerbos een stukje uitgebreid, waar binnenkort de bekende boshyacinten weer worden verwacht.

Het Boompjesweekend is een evenement met niet alleen veel volk, maar ook veel bekende peters en meters van deze bossen. Hubert Damen, Koko junior, Jits van Belle, Marc De Bel, Andrea Croonenberghs, ... om er maar enkele op te sommen. Niet alleen hadden ze hun laarzen aangetrokken, ze speelden met plezier mee met onze boskwis.

VBV verzorgde ook het animatiedeel voor jong en oud: grabbelen in de VBV-grabbeltonnen, met ook nu weer ellenlange rijen en mooie verlangende kinderoogen. En als het toch een beetje te lang duurde voor de kleintjes, verzorgde de VBV ook bosprookjesverhalen met prachtige bosfeeën.

Bos doet leven

Film in het Bos in samenwerking met de Gezinsbond en Nuon

Het concept van de Film in het Bos is de laatste jaren flink gegroeid, mede door de zeer gewaardeerde steun van de Gezinsbond en Nuon. En vergeten we natuurlijk ook niet filmprojector en technische duizendpoot Jean-Pierre, die alles steeds in goede banen leidt. Op een mum van tijd tovert hij de toch al wonderlijke bossen om tot een wereld waar ook de filmmagie voluit tot zijn recht komt. 'Ice Age 2', 'Over the hedge' en 'Waterschapsheuvel' werden dit jaar vertoond. Kind- en familievriendelijke tekenfilms dus met humor maar ook met een flinke ecologische knipoog. Ze stonden garant voor een unieke avond in het bos want we verzekeren u: wie eenmaal heeft 'gefilmd in het bos', die wil er een volgende keer ook graag bij zijn. En als er dan ook nog een enige echte Goede Bosfee van de partij blijkt te zijn, die de kinderen bosverhalen vertelt, ja, dan zit je wel helemaal goed!

Dat de films gesmaakt werden, dat is gebleken. Met opkomsten tussen de 200 en 400 personen voor elk van de filmavonden is onze Film in het Bos zeker een blijvertje met een mooie uitstraling aan het worden!

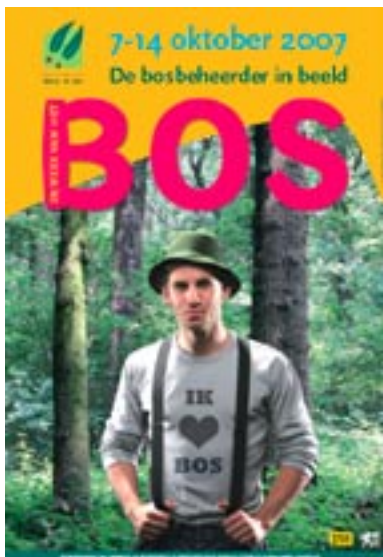

Week van het bos

De Week van het Bos heeft als hoofddoelstelling 'de aandacht voor de Vlaamse bossen levendig houden' bij het publiek. Tijdens deze campagne willen we Vlaanderen overtuigen dat bossen belangrijk zijn voor onze levenskwaliteit en dat we met z'n allen zorgzaam moeten omspringen met deze unieke biotopen. Tijdens de herfstperiode, en vooral tijdens de eerste weken van oktober, oefent het bos een sterke aantrekkingskracht uit op de mensen. Tienduizenden kinderen gaan met de klas op bosbezoek en ontdekken via de boswachter en/of bosgids de vele kwaliteiten die bossen herbergen. Elk jaar levert de Week van het Bos net in die periode heel wat materiaal aan voor boswachters, bosgidsen, educatieve centra, scholen, ... om een nieuwe eigenschap van het bos te ontdekken. In de voorbije jaren hadden we het al over het belang van hout als duurzame en hernieuwbare grondstof, het vertalen van theoretische beheervisie naar de praktijk, de invloed van bos op de gezondheid van de mens, ...

Bos doet leven

De Week van het Bos 2007 plaatste de bosbeheerder in de kijker. Onder de slogan “de Bosbeheerder in Beeld” wilden het Agentschap voor Natuur en Bos en VBV aandacht vragen voor de vele duizenden bosbeheerders die in Vlaanderen actief zijn. Voor het grote publiek een uitgelezen kans om kennis te maken met de man en/of vrouw achter het bos en het bosbeheer. Want de alombekende boswachter met groen kostuum en hoed is maar één van de schakels in het Vlaamse bosbeheer. Veel mensen denken bij bosbeheer in abstracte termen of zijn zich er niet van bewust dat onze bossen ‘beheerd’ worden. De bosbeheerder is immers niet altijd zichtbaar aanwezig, maar achter dat bosbeheer zitten wel – de ideeën en passies van – mensen. Wie is onze ‘Vlaamse bosbeheerder’ en wat doet hij? Met welke uitdagingen wordt hij/zij geconfronteerd? Op deze en andere vragen gingen we dieper in tijdens deze campagne.

Bosbeheedersforum

Om naast de openbare bosbeheerder ook de andere beheerders te betrekken werden verschillende initiatieven ondernomen. Naast de vele publieksactiviteiten werd zo ook een heus Bosbeheedersforum georganiseerd. De opzet van dit forum was de bosbeheerders in een positieve sfeer met elkaar te laten discussiëren over een aantal knelpunten in het bosbeleid, en mogelijke oplossingen ervoor. VBV organiseerde provinciale informatieronden met privé-bosbeheerders om samen met hen de meest relevante knelpunten in kaart te brengen en hun vragen en insteek naar mogelijke oplossingen af te toetsen. Verder werden contacten gelegd met organisaties zoals de Bosgroepen, Landelijk Vlaanderen en Natuurpunt. Het resultaat was een Bosbeheedersforum op maat van de beheerder. Voor VBV waren vooral de contacten met de privé-bosbeheerder van groot belang in het ontdekken van knelpunten. Uiteindelijk werden 5 centrale thema's weerhouden voor de debatdag: voorkeurrecht, openstelling en toegankelijkheid, bosuitbreiding, houtproductie en bosbeheerplannen. Het resultaat was een blik op de toekomst en een aanzet voor oplossingen voor bestaande problemen en onduidelijkheden. Het verslag van dit bosbeheedersforum is terug te vinden op de www.weekvanhetbos.be.

Communicatie

Bij het informeren en sensibiliseren speelt de digitale nieuwsbrief en de website www.weekvanhetbos.be een centrale rol. In vergelijking met een paar jaar terug wordt de website steeds meer uitgespeeld in de communicatie. Voor de editie 2007 vonden de bezoekers er informatie over het waar, wanneer en hoe van de vele activiteiten, achtergrondinformatie over duurzaam bosbeheer, wie en wat de verschillende bosbeheerders zijn (onder meer met interviews van bosbeheerders), ...

Jeugdwerking

De jeugd is een heel belangrijke doelgroep binnen de werking van de week van het bos campagne. De VBV probeert dan ook via samenwerking met educatieve partners een mooi aanbod klaar te stomen voor deze doelgroep. De start van de denktank educatie in 2005 is daar een mooi voorbeeld van. Concrete actiepunten:

- vormingsmoment "bosvriendelijk spelen": VBV organiseerde op 25 april 2007 een vormingsmoment in het kader van de Week van het Bos. Er stonden 4 workshops op het menu (voor kleuters, 1ste, 2de en 3de graad LO). De aanpak was gericht op terrein- en doe-ervaring: geen theoretische aanpak, maar de klemtoon op beleving. Bij aanvang van de workshops stond een korte sessie over het gebruik van de milieueducatiedatabank gepland (= NME-inventaris). Dat is dé databank die je moet consulteren in Vlaanderen als je op zoek bent naar educatief materiaal over bos en natuur.
- educatieve posters en modules rond bosbeheer: Voor de campagne 2007 maakte VBV ook 3 (interactieve) modules en 10 posters over bosbeheer en bosbeheerder. Met deze materialen kregen alle buitendiensten inhoudelijke en leerrijke informatie over het thema.
 - o module 'de bosbeheerder in beeld'
 - o module 'dood hout brengt leven in het bos'
 - o module 'inheemse bomen vs. exoten: boomsoortenkeuze'
 - o 10 posters over bosbeheer
- voorbereiding educatief concept rond bos en klimaat (= thema van de Week van het Bos 2008): Omdat de vorige editie van de week van het bos 5 nieuwe bosspelen lanceerde, werd afgelopen jaar niet gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw educatief bosspel. Wel werd al bekeken hoe het thema van 2008 eventueel in een bosspel kan verwerkt worden, en of er geen concepten bestaan waar de week van het bos kan op steunen of verder ontwikkelen.

Lokale samenwerking

Steeds meer lokale overheden en organisaties nemen deel aan de Week van het Bos. Sommigen nemen de organisatie en uitvoering alleen op zich, maar voor andere organisaties tracht VBV een samenwerking op te starten met de ANB-buitendiensten. Bij een aantal buitendiensten vervult VBV deze rol van facilitator, en daar waar deze formule al herhaaldelijk werd toegepast, blijkt ze uiterst succesvol (bv domeinbossen Ravels, Hallerbos, Meerdaalwoud en Zoniënwoud). Ook afgelopen jaar heeft VBV voor de Week van het Bos de buitendiensten intensief begeleid i.h.k.v. het opstarten van lokale samenwerkingen. Als ngo kan VBV vlot inspelen op de noden en behoeften van de verschillende partijen (procesbegeleiding).

6. Dienstverlening

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen verleende in 2007 opnieuw meermaals haar diensten aan zowel openbare besturen als particulieren, onder meer door advies te geven over bosaanleg, bosbeheer en door het uitvoeren van expertisen. Waar nodig verwijst VBV door naar bevoegde diensten, instanties en/of personen. De meest voorkomende vragen werden trouwens gebundeld in de FAQ (frequently asked questions, 149 in 2007) van de nieuwe website. Deze dienstverlening krijgt voor VBV ook een return, doordat dit één van de deeltaken is van het Tandemproject.

Verder situeert zich de adviesverlening op diverse niveaus: allerlei verenigingen, jeugdverenigingen en jeugdraden met voornamelijk vragen met betrekking tot bosrecreatie en afbakening van

speelzones. Ook aan allerhande raden, organisaties, instellingen en particulieren wordt regelmatig advies gegeven inzake bosbeleid en bosbeheer.

Nieuw is ook dat steeds meer milieugroepen, lokaal actief rond een bepaald bos, ons steeds makkelijker weten te vinden. Hetgeen bewijst dat de ngo-werking van de VBV een steeds ruimere naambekendheid heeft verworven.

7. Werkgroepen

Onze werkgroepen zijn de speerpunt van onze vrijwilligerswerking. Iedereen met interesse in één of meerdere werkgroepen kan dit via onze website www.vbv.be kenbaar maken.

Werkgroep Beleid

De werkgroep Beleid stond in 2007 stil rond de volgende punten:

- bos en klimaat: het thema klimaatwijziging is een zeer belangrijk verhaal, waarin bossen een belangrijke rol vervullen. De ontbossing (in de tropen en elders in de wereld) is verantwoordelijk voor 20 tot 25 % van de uitstoot van broeikasgassen. Het tegengaan van de wereldwijde ontbossing is dan ook zeer belangrijk vanuit klimaatsoogpunt. De Werkgroep Beleid werkte een rekenmodel uit waarmee de klimaatimpact van ontbossingen in Vlaanderen zeer gemakkelijk kan worden berekend. Hierrond werd ook een perstekst opgesteld, die verscheen in De Standaard van 4 juni 2007.
- duurzaam bosbeheer: er rezen binnen de Werkgroep Beleid vragen rond de werking en positie van VBV ten opzichte van duurzaam bosbeheer en de relatie met de private boseigenaar die een duurzaam bosbeheer uitvoert. Er werd hierrond een positietekst opgesteld en bediscussieerd.
- Bosbarometer: het traditionele Bosmemorandum van VBV werd in 2007 vervangen door de Bosbarometer. De Bosbarometer rapporteert op basis van tal van cijfers de toestand van het bos in Vlaanderen. Deze Bosbarometer wordt jaarlijks geactualiseerd naar aanleiding van de Week van het Bos en de resultaten worden overhandigd aan de minister van Leefmilieu.

Tijdens de Week van het Bos werd door VBV in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos een Bosbeheerdersforum georganiseerd. De Werkgroep Beleid bereidde n.a.v. dit Bosbeheerdersforum het VBV-standpunt voor rond de behandelde thema's (voorkooprecht, openstelling en toegankelijkheid, bosuitbreiding, boomsoortenkeuze, beheerplannen).

Op 5 mei 2007 organiseerde de Werkgroep Beleid de jaarlijkse Bossennetwerkdag, waarop verschillende plaatselijke groepen die rond bosbehoud en bosuitbreiding bezig zijn samenkwamen. Na de jaarlijkse update rond de lokale dossiers, werd het concept van de Bosvriendenplatforms voorgesteld. Tijdens de Week van het Bos 2006 werd er in samenwerking met een aantal lokale groepen (Groene Long Roeselare, Stadsbosplatform Deinze en Natuurbehoud Kapellenbos) een reeks van persacties georganiseerd rond de positieve invloed van bos op de fijn stof-concentraties. Deze acties werden geëvalueerd en een nieuwe gezamenlijke actie werd voorbereid.

Tijdens de Week van het Bos organiseerde VBV, Natuurpunt Gent en het Gentse Milieufrent een actie voor de snelle realisatie van de Gentse stadsbossen. In de namiddag namen 300 mensen deel aan een Verhalentocht met bekende (en minder bekende) Gentenaars. O.m. zanger Luc De Vos en prof. Rik Pinxten vertelden een al dan niet waar verhaal dat zich situeerde in het Parkbos. De deelnemers raadden of de verhalen juist waren of niet, en konden zo een mooie prijs winnen. Tijdens de persconferentie in de voormiddag kondigden zowel minister Crevits als gouverneur Denys een snelle realisatie van het Parkbos aan. Zowel op het vlak van de publiekssensibilisatie als de beleidswerking was deze dag een succes te noemen.

Werkgroep Actie

© Erik Van Roey

© Alex Van Mol

Daar waar nodig gaat deze werkgroep over tot actie om zowel het bewustzijn van de burger als van de politici aan te scherpen. Hiervoor is de Werkgroep Actie in het leven geroepen. Via ludieke pers- en publieksacties proberen we de VBV-thema's op de politieke agenda te krijgen en te houden.

Bij de overhandiging van de eerste Bosbarometer waren onze actievoerders aanwezig in het Peerdsbos in Brasschaat, om onze verzuchtingen meer gewicht bij te zetten. Een VBV-bosvoorspeller gaf aan hoe de toekomst voor het bos eruit zag, en keek even over de grenzen naar andere welvarende en drukbevolkte regio's, om na te gaan of we 't hier in Vlaanderen niet wat beter konden doen. Gezien de hoge bosoppervlaktes in de regio's rond Parijs en Londen bleek al snel dat ook Vlaanderen nog heel wat potenties heeft voor bos.

De verscheidene persacties van het Groene Gordelfront en de andere beschermers van het Lappersfort in Brugge in het najaar van 2007 konden ook steeds op de aanwezigheid van onze VBV-bomen rekenen.

En ook op de grote Klimaatmanifestatie van het najaar (2 december) was een ruime delegatie van VBV erbij.

Werkgroep Tropisch Bos

Onze werkgroep Tropisch Bos legde zich het voorbije jaar toe op meer van hetzelfde, maar nam meteen ook een belangrijke nieuwe stap. Sinds 2007 ondersteunen we immers ook het reeds bestaande project 'Trees for Farmers' in Noord-Ethiopië.

Bos doet leven

Fondsenwerving, inkomsten en uitgaven

De fondsenwerving spitste zich zoals de vorige jaren toe op de organisatie van de Tropisch-Bosfuif, dit jaar in zaal de Blauwe Kater in Leuven, en bracht, naast een fijne avond, ook 1000,33 € in het laatje. Daarnaast was er de sponsortocht in Kluisbergen, waaraan we voor het tweede jaar op rij deelnamen: tien moedige stappers trotseerden het hooggebergte van de Vlaamse Ardennen, en verzamelden zo samen 972,5 € voor onze tropisch-bosactiviteiten. En ook de verkoop van het artesanaat leverde ons door de diverse verkopen een behoorlijke opbrengst op. De volgende grote inkomsten en uitgaven werden in het jaar 2007 via deze rekening uitgevoerd:

Omschrijving	Financiële beweging
Aankoop artesanaat 2007 + financiële ondersteuning ateliers	-1707,57
Ondersteuning Trees for Farmers 2007	-2000
Verkoop artesanaat 2007	565,2
Opbrengst fuif 2007	1000,33
Opbrengst sponsortocht 2007	972,5
Opbrengsten en inkomsten	-1169,54

Het saldo van de rekening van werkgroep Tropisch Bos stond op 1 januari 2007 op 3562,96 €, waardoor er dus met een positieve balans kan afgesloten worden eind 2007.

Boliviaans FSC-artesanaat

Ook in 2007 werden de twee Boliviaanse FSC-ateliers ondersteund door de werkgroep Tropisch Bos. Er zijn echter ook contacten lopend om hiervoor een samenwerking met Oxfam Wereldwinkels zou aangegaan worden, zodat dit artesanaat op grotere schaal en op professionele wijze op de Belgische markt kan gebracht worden. In overleg met de ateliers zelf worden ook afspraken gemaakt over verbeterde verpakkingen bij transport, en over de uitbreiding van het produktgamma. Het artesanaat kan bovendien nog steeds besteld worden via de website www.vbv.be/cadeforbestelling.html.

Trees for Farmers

De werkgroep Tropisch Bos heeft in 2007 ook een eerste financiële ondersteuning voorzien voor Trees for Farmers in de regio Tigray, Noord-Ethiopië. De inbreng van de werkgroep Tropisch Bos zal zich toespitsen op het ondersteunen van de lokale gemeenschappen voor bosherstel. Het is immers zo dat de Ethiopische overheid reeds meerdere jaren in heel veel regio's gedegradeerde bosgebieden heeft afgesloten, in de hoop dat het bos er zich spontaan zal herstellen van de degraderende invloed die het heeft moeten ondergaan door houtkap en begrazing door vee. Uit onderzoek van de K.U.L. is echter gebleken dat het – spontane – bosherstel niet vlot verloopt, o.m. door het gebrek aan moederbomen. Door een project van aanplanting van inheemse boomsoorten en nazorg op te zetten in een aantal van deze afgesloten gebieden, zal dit bosherstel bespoedigd worden. In het najaar van 2007 werd hiervoor de eerste financiële gift van 2000 € gedaan. Overigens blijven ook andere Vlaamse organisaties dit project verder ondersteunen. In 2008 zal de eerste aanplanting worden uitgevoerd.

Infomomenten

De Werkgroep poogt ook jaarlijks de aandacht voor het tropisch bos levend te houden bij het brede publiek, door de organisatie van infomomenten.

Op donderdag 29 maart organiseerde de werkgroep Tropisch Bos, in samenwerking met de internationale studentenorganisatie IAAS Gent een seminarie, onder de titel "Tropisch Bos – Ver van je Bed?". Met dit seminarie wilden we een aantal thema's die bijna dagdagelijks de actualiteit halen, even onder de loep houden, en de soms niet altijd voor de hand liggende link met het tropisch bos leggen. Het tropisch bos is immers veel dichterbij ons eigen bed dan we wel zouden denken.

Op 3 oktober werd dan weer een info-avond over het Trees for Farmers project georganiseerd in Leuven, waarbij de doelstellingen van dit project door Bert Reubens (doctorandus aan de K.U.L.) uit de doeken werden gedaan, en waar meteen ook het officiële startschot van de werkgroep-ondersteuning voor dit project werd gegeven.

Vlaams Overlegplatform Duurzame Ontwikkeling

Tenslotte proberen we, onder de koepel van het Vlaams Overlegplatform Duurzame Ontwikkeling (VODO), in samenwerking met de belangrijkste Vlaamse milieu-organisaties en ngo's visies te ontwikkelen over de actuele ontwikkelingen in het tropisch-bosdebat, en nadien ook de beleidsmakers hiervan te overtuigen. Dat doen we door actief deel te nemen aan het Forum Illegale Houtkap en de Werkgroep Klimaat van VODO. In 2007 werd onder deze koepel nog een derde interessante werkgroep opgericht; de werkgroep biobrandstoffen. Ook deze wordt door het secretariaat en vrijwilligers van de werkgroep Tropisch Bos actief opgevolgd.

Voorzitterswissels

Onze voorzitter Julie Poppe vertrok begin 2007 naar Burkina Faso, waar ze de komende jaren haar veldwerk verricht voor een doctoraatsonderzoek in de Nationale Parken daar. Ook Clara Moeremans, die Julie opvolgde als voorzitter van de werkgroep, vertrok in 2007 als BTC-coöperante naar Congo (RDC). Beiden willen we heel graag bedanken voor hun actieve engagement binnen onze werkgroep. In 2008 zal een nieuwe voorzitter voor de werkgroep gezocht worden.

Werkgroep Recreatie

De werkgroep Recreatie heeft als doelstelling om mensen in contact te brengen met gekende en minder gekende bossen in Vlaanderen. Daarnaast focust ze op alle beleids- en beheer kwesties die van belang zijn voor het optimaliseren van de sociale functie van het bos. Hét uithangbord hierbij zijn de maandelijkse wandelingen die de werkgroep organiseert in samenwerking met de bosgidsen van CVN. Zo een tien per jaar zijn het er:

- **7 januari: Monumentenwandeling (Pietersheimbos, Lanaken):** In het begin van deze eeuw werd hier Grove den aangeplant omdat deze soort als mijnhout een goede afzetmarkt had, omdat het hout waarschuwt vooraleer het breekt. Het bos werd toen vooral economisch beheerd, en in de huidige maatschappelijke context wordt dit domeinbos omgevormd naar een multifunctioneel beheertype, waarbij zowel de economische, de ecologische als de sociale functie aan bod komen.

- **4 februari: Bomen herkennen in de winter (Wijnendalebos, Torhout):** Wanneer er bladeren op de bomen staan, is er geen kunst aan om een eik van een beuk of een es te onderscheiden, maar lukt je dat ook in de winter? Een boswandeling zou ons de kneepjes bijbrengen... De lokale gids Danny Boussauw wist bij elke boomsoort die we tegenkwamen een legende of enkele volkswijsheden klaar, en liet ons zien hoe we de soort kunnen herkennen in de winter. Vooral de knoppen bieden goede aanknopingspunten, maar ook de structuur van de schors is belangrijk.

- **4 maart: Kempische bossen vroeger en nu! (Kolonie Wortel, Hoogstraten):** Het wandelgebied 'Wortelkolonie' was oorspronkelijk een strafinrichting. Het volledige gebied beslaat vandaag 525 ha, waarvan 75 ha is ingekleurd als Natuurreservaat. 'Wortelkolonie' is tevens een groot grensoverschrijdend natuurgebied met als voornaamste aantrekkingspool de "Vallei van het Merkske", waarvan het grootste gedeelte zich uitstrekt op Nederlands grondgebied. Het is de bedoeling in deze beekvallei alle beemden in hun oorspronkelijke staat te herstellen. Wanneer dit natuurinrichtingsproject volledig is afgerond, zal hier een grensoverschrijdend natuurgebied van meer dan 600 ha gevormd zijn. In dit unieke landschap wisselen weilanden, akkers en statige bomenrijen elkaar af met bosgebieden en allerlei vennen. In de bosgebieden streeft men naar structuurrijke bestanden met streekeigen soorten.

- **1 april: Interactief leerpad (Mierenpad, Westerlo):** Kamp C is een voormalig militair domein, waar thans het Provinciaal Centrum Duurzaam Bouwen en Wonen en de bosgroep Zuiderkempen gevestigd is. Dit is de ideale locatie om een educatief leerpad over duurzaam bosbeheer aan te leggen. Tijdens de eerste deel van de wandeling maakten we gebruik van dit leerpad om het begrip duurzaam bosbeheer in al zijn aspecten te bespreken. Wanneer we het onbeheerd bos en het duurzaam beheerd bos vergelijken zien we direct een aantal verschillen: het tweede bos heeft reeds een dunningsopbrengst gehad, wordt gekenmerkt door dikkere bomen, geen Amerikaanse vogelkers en laat veel meer licht door waardoor er een kruid- en struiklaag mogelijk worden. Dit toont direct aan dat de economische en de ecologische functie kunnen samengaan.
- **6 mei: Het bos bont en blauw (Hallerbos, Dworp):** Wijd en zijd is het Hallerbos bekend om zijn schitterend tapijt blauwe boshyacinten, maar de laatste jaren merken we een sterke verbreiding van bosanemoon. Afhankelijk van de weersomstandigheden in de lente kleurt en geurt het bos dus onder een wit, een gemengd of een blauw tapijt. Bovendien kunnen we er ook volop genieten van de witte daslooksterretjes. Een streling voor oog en neus!

- **20 mei: Eetbaar bos (Park Tournay-Solvay, Watermaal-Bosvoorde):** Het doel van de wandeling was ons kennis te laten maken met de lang vergeten eetbaarheid van alledaagse, gemakkelijk te herkennen planten. Een kennis die onze overgrootouders nog bezaten maar die jammerlijk verdwenen is in deze snelle 'supermarkt-tijden'. Onze eerste passen brachten ons naar de nootjes van de hazelaar, de kastanjes van de tamme kastanje en de bloesem van de linde, door iedereen gekend en door velen gesmaakt. De bladeren van paardebloem en de bloempjes van witte klaver en viooltjes blijken zeer te smaken in een fris slaatje, maar ook de verse scheuten van esdoorn blijken sappig en eetbaar. Langsheen de

oever van de centraal gelegen vijver werden moerasspirea, heermoes en gewone smeerwortel opgemerkt, welke je kan gebruiken in een thee, elk specifiek voor welbepaalde kwaaltjes. We liepen constant met onze neus naar grond gericht, maar de gids herinnerde er ons aan ook af en toe naar boven te kijken, richting boomkruinen. Ruwe of zachte berk kan worden 'gemolken': in het vroege voorjaar boor je een gaatje in de bast, waarop direct 'het berkensap' eruit druppelt. Dit zoete sap vang je op en laat je gisten tot 'berkenwijn'. Eikels van zomer- of wintereik kunnen worden aangewend voor het maken van koffie, door ze te roosteren en te vermalen. De gids toonde met zelfgemaakte cake met vlierbloesem, zelfgemaakte vlierbessenjam op toastjes en vlierbloesemsap de veelzijdigheid van deze struik aan. En het werd zeer gesmaakt door alle deelnemers!

- **3 juni: Averbode bos en hei (Merodebossen, Averbode):** Dit bosgebied is meer dan 500 ha groot en gesitueerd rond de bekende abdij van Averbode. De grootste stukken van het bos worden momenteel nog gedomineerd door Corsicaanse dennen, maar vandaag wordt hier vooral een omvormingsbeheer toegepast: de dennen worden gekapt en er wordt plaats gemaakt voor inheemse soorten zoals eik en berk. In de (beperkte) delen waar vroeger geen dennen geplant werden, en waar dus altijd loofbomen gegroeid hebben, treffen we prachtige tapijten lelietje-van-dalen en andere bosplantjes aan. Herstel van de oorspronkelijke vennen is ook opgenomen in het natuurinrichtingsplan. Na een blik met de verrekijker op dit bestaand ven, kunnen we ook dit alleen maar toejuichen.

- 5 augustus: Voortplanting en overleven (Neigembos, Ninove):** Het Neigembos is zo'n 65 ha groot en ligt, in tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, grotendeels op het grondgebied van Meerbeke. Het bos, een fel bevochten relict van het vroegere uitgestrekte Kolenwoud, wordt gekenmerkt door beuk en eik met bijmenging van es. De gids wijkt even van het pad af om ons een zeer waardevol Essenbronbos te tonen langs de Prindaalbeek. Hij vertelt ons dat we in Neigembos zoveel verschillende planten aantreffen dankzij de verschillende gradiënten in de bodem: droog tot nat, kalkarm tot kalkrijk, zandbodem tot kleibodem. Hierdoor kunnen we een grote verscheidenheid aan planten aantreffen. Wanneer we bij twee enorme dode beuken aankomen, wijst de gids ons op het belang van dood hout in het bos. Want de één zijn dood is de ander zijn brood. Het duurt in ieder geval niet lang om verschillende zwammen te identificeren op de twee boomlijken! Eveneens opvallend aan het bos is het zeer sterk wisselend reliëf (van 20 tot 90 meter). Door erosie zijn holle wegen ontstaan, sterk uitgesleten oude wegen met steile wanden die door plantenwortels vastgehouden worden.

- 2 september: Historisch landschap (Fort van Beieren, Koolkerke-Brugge):** Op deze site zijn veel cultuurhistorische elementen behouden, die bovendien mooi geïntegreerd zijn met de huidige natuurwaarden. De aanwezigheid van vleermuizen in de voormalige ijskelder van in 1956 afgebroken kasteel, een oude kasteeltuin, verschillende mooie kromgewaaide populieren, dichtgegroeide grachten en open waterpartijen... Op de huidige site dragen de populieren bij tot de structuuropbouw van het bos, tot het aandeel dood hout en ze worden gewaardeerd door recreanten. Ook het belang van een meer geleidelijke overgang tussen bos en de omliggende weilanden werd benadrukt, de zogenaamde mantel-zoom-structuur. Deze structuur is bijzonder interessant voor verschillende insectensoorten en indirect dus ook voor hun predatoren.

- 4 november: Passie in het bos (Buggenhoutbos, Buggenhout):** Momenteel beslaat het domeinbos een oppervlakte van 157 ha. Echter, nog steeds doet ANB aan actieve bosuitbreiding rond de oude boskern: zo werd in 2006 een aanpalend stuk grond bebost ten voordele van Kom op tegen Kanker. Het Buggenhoutbos is -zoals de naam al doet vermoeden- van oorsprong een beukenbos. Delen van het bos zijn ondertussen echter geëvolueerd naar een wintereikenbos. Hier in het Buggenhoutbos komt een van de grootste Vlaamse populaties autochtone wintereiken voor. Elke herfst worden hier dan ook autochtone zaadoogsten georganiseerd. Andere vragen die een antwoord krijgen, zijn 'Waarom de bladeren in de herfst roodbruin kleuren', 'hoe schorskevers zich voortplanten', 'hoe de dagindeling van de zwarte specht eruit ziet', 'waar de zeldzame vuurhagedis leeft en paart', 'hoe eekhoorns en Vlaamse gaaien hun wintervoorraad verstopten en zo onbewust bijdragen tot de verspreiding van zaad', 'waarom de buizerd heel lang door de lucht kan zweven zonder energie te verbruiken', ...

- 2 december: Bosbeheer op lange termijn (Meerdaalwoud, Haasrode):** De wandeling op 2 december diende helaas afgelast te worden omwille van stormweer (windsnelheden tot 110 km/u), wat het betreden van het woud te gevaarlijk maakte. Een vertegenwoordiger van VBV (Lien Van Besien) en de bosgids (Marc Artois) waren desalniettemin ter plaatse op de afspraakplaats, om eventuele wandelaars toch op te vangen.

De vrijwilligers van deze werkgroep leveren bovendien belangrijke bijdrages tot de boskrant: de leuke ideetjes in de rubriek 'de boomhut' komen van hun hand, de uitgestippelde wandelingen ook, net als de rubriek 'Van Boom tot Evenaar'.

Werkgroep Pro Silva

Pro Silva is een praktische en professionele benadering van het bos en zijn gebruiksmogelijkheden. Het is nadrukkelijk geen doelstelling maar een denk- en werkwijze, die staat voor actief beheer dat natuurvolgend en extensief is. Het bos wordt zowel als productie- als ecosysteem benaderd en met respect beheerd. Belangrijke uitgangspunten bij Pro Silva beheer zijn: het benutten van spontane processen, geleidelijkheid van ingrijpen en het werken aan gemengd, structuurrijk bos met veel inheemse boomsoorten. Het beoogde bosbeheer is effectief, flexibel en efficiënt

VBV is de trekker van Pro Silva Vlaanderen, en werkt door het organiseren van kwaliteitsvolle excursies, in samenwerking met Inverde. Deze excursies

hebben tot doel over Pro Silva beheer kennis te vergaren en ervaringen uit te wisselen. Het zijn vooral discussieplatforms over beheermethoden en –consequenties. Een Pro Silva-excursie draait om het zien van de kansen van het bos en zijn gebruikers. De excursies staan in het teken van een duidelijk afgebakend onderwerp, maar schrijven geen beheeradviezen voor. De excursiedeelnemers bepalen zelf welke zaken bruikbaar zijn voor het eigen beheer. Hieronder vindt u kort verslag van de

- **6 juli 2007: Zomereik als structuurdrager: een dilemma?:** Bij deze excursie werd bosreservaat De Heide in het Meerdaalwoud bezocht, waarbij bosbeelden met inlandse eiken werden besproken. Eikenbestanden zoals we ze in Vlaanderen meestal tegenkomen, maken weinig kans op succes. Ze leveren niet de productie, kwaliteit, structuurrijkdom, beleving die een eikenbos zou kunnen bieden. De eik als enige structuurdrager in een bos op rijke grond lijkt niet realistisch als we ook nog willen werken met zoveel mogelijk natuurlijke processen. Eik heeft onmiskenbare waarden voor biodiversiteit en bosbeeld en geeft gezien de lange levensduur een zekere continuïteit aan het bos. Eik laat een structuurrijk bos toe, maar vooral zijn eigen verjongingsfase lijkt eerder problematisch in onze bossen. Een soepele kapregeling, een niet te strak beheerplan en beheerders die echt kunnen luisteren naar het bos zijn hierbij essentieel. In Vlaanderen is doorgroeien van spontane eikenverjonging in eikenbossen een vrij onbekend fenomeen. In het experiment dat in Meerdaalwoud loopt sinds 1990 en opgevolgd wordt door het INBO valt hierover veel te leren. De spontane weerstand bij iedereen om monumentale oude eiken te kappen is een duidelijke hinderpaal om de logische stappen te ondernemen om de verjonging te doen slagen.
- **10 oktober 2007: Berk: pionier mt ambitie zkt job in ht bos:** Deze excursie ging deels door in België (domeinbos Ravels) en deels in Nederland (Landgoed Utrecht). Centraal thema was de berk. Vooral in het Vlaamse bosbeleid wordt bij bosomvorming een belangrijke toename van inheems loofhout vooropgesteld. Hier komt de berk om de hoek kijken: vlotte natuurlijke verjonging, snelle groei, goede humus voor de bodem, rijke fauna op de bladeren en in dood hout en misschien ook wel houtopbrengst? Maar ook in Nederland blijft berk niet onopgemerkt. Is berk nu een onkruid, ecologisch een topsoort op zandgrond, een verzorgende nevenboomsoort, of kan je met een gerust hart gaan voor zaag- of fineerhout van deze soort?

8. Projecten

Date 4 nature

Met Date4Nature wil Go4Nature jeugdverenigingen en beheerders van bos en/of natuurgebieden op lokaal vlak met mekaar in contact brengen. Dit wordt beoogd door middel van een website waarop jeugdwerkers en natuurbeheerders zich kunnen aanmelden en verenigingen in hun omgeving kunnen zoeken om een meterschap mee aan te gaan. Binnen dit meterschap kunnen de

verenigingen acties uitvoeren waarvoor ze subsidies kunnen krijgen.

In het najaar werd vooral gewerkt aan de lancering van het nieuwe Go4Nature-concept van 'meterschappen', de opstart van de website, het updaten van de website en het opvolgen van reacties op die website. Indien de verenigingen die zich aanmeldten op de website geen partner vonden, zocht VBV actief een partner.

Meer info via www.go4nature.be

Bosbeheerplan Hamont- Achel

Tijdens het voorjaar van 2007 werd het uitgebreid bosbeheerplan Hamont-Achel gefinaliseerd. Gedurende een maand werd het ter publieke consultatie gelegd.

Op 29 mei 2007 werd het beheerplan goedgekeurd.

CO₂-bossen project

In 2007 werden in het kader van het CO₂-bossenproject geen extra gronden gekocht. Wel werden de verworven gronden verder beheerd en opgeplant. In het voorjaar werd een gemend loofbosje aangeplant in het Schabos (Hoeselt). In het najaar werd een deel (2 ha) van het perceel in Dilsen-Stokkem ('Stokheimderbosch') beplant met de hulp van 150 leerlingen van de Stedelijke Humaniora van Dilsen-Stokkem en een boswachter en enkele bosarbeiders van het Agentschap voor Natuur en Bos. Rond de nieuwe aanplant werd een afrastering geplaatst om de jonge bomen te beschermen tegen vraat.

Verder werden enkele belangrijke beheerwerken uitgevoerd zoals het maaien en het aanplanten van Zomereiken in het Edbroek (Heusden-Zolder), het kappen van Amerikaanse vogelkers en het maaien van het wandelpad en open plekken in het Luciebos (Houthalen), het maaien en het inboeten met berk in Streukens (Lummen), het verwijderen van Amerikaanse vogelkers en het maaien van open plekken in Rode bron (Lommel). Er werd een kapmachtiging aangevraagd voor drie Amerikaanse eiken in Edbroek (Heusden-Zolder). Door middel van een beheerovereenkomst zal het maaien van het gras onder de boomgaard in Schabos Hoeselt verder georganiseerd worden, en op dezelfde manier werd werk gemaakt van het begrazen van open plekken in het Luciebos in Houthalen.

Voor onze twee oudste CO₂-bossen Rode Bron en Luciebos zijn we in de laatste fase van het opstellen van een uitgebreid beheerplan. Enkele aanpassingen werden gemaakt na correctie door het Agentschap voor Natuur en Bos. Dit zal verder opgevolgd worden in 2008. Er werd ook verder gezocht naar geschikte landbouwgronden om te bebossen in de hele provincie Limburg. Enkele interessante locaties kwamen in aanmerking en deze dossiers zullen verder afgewerkt worden in 2008.

Attitudes van privé- beseigenaars t.o.v. duurzaam bosbeheer

In oktober 2005 startte VBV met dit ambitieuze project rond duurzaam bosbeheer in Vlaanderen. Het project stelt als doel privé-beseigenaars te informeren over het belang en nut van duurzaam bosbeheer en wil hen ook stimuleren om duurzaam bosbeheer toe te passen. Dit project liep eind 2007 ten einde.

Aan de hand van 5 voorbeeldbossen en beheerthema's werden aspecten van duurzaam bosbeheer in de praktijk gedemonstreerd aan 5 referentiegroepen (1 per provincie).

Provincie	Voorbeeldbos	Beheerthema
West-Vlaanderen	Kasteeldomein Rooigem/Sint-Kruis	Beheer van bos in kasteeldomeinen
Oost-Vlaanderen	Populierenbos in VEN-gebied/Horebeke	Duurzame exploitatie van populieren-bossen
Antwerpen	Boscomplex Lichtaart-Herentals	Duurzaam beheer van Kempense naaldbossen
Vlaams-Brabant	Bebossing op landbouwgrond/Ezemaal	Bebossen van landbouwgronden
Limburg	Inheems loofhout op rijkere gronden/Kermt-Kuringen	Natuurlijke en kunstmatige verjonging

De belangrijkste ingrediënten van dit project zijn excursies en workshops, die ondersteund worden door een aantal passieve middelen: publicatie van artikels, verslaggeving van de excursies, technische werkfiches voor duurzaam bosbeheer, vulgariserende uitleg over de 'Criteria Duurzaam Bosbeheer' (CDB) in flyer-versie en 10 tips voor duurzaam bosbeheer.

Naast privé-beseigenaars worden ook Inverde, Pro Silva Vlaanderen en de Bosgroepen bij het project betrokken om maximaal gebruik te kunnen maken van elkaars kennis, ervaring en enthousiasme.

Hieronder vind je een overzicht van de in 2007 uitgevoerde activiteiten en ontwikkelde communicatiemiddelen in kader van dit NME-project.

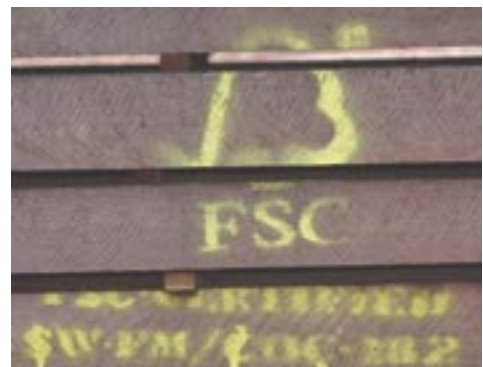
- In samenwerking met Inverde vzw organiseerde VBV voor de referentiegroepen excursies in de voorbeeld- en andere bossen rond de respectievelijke beheerthema's:
 - 13/01/07: Kasteeldomein van Poeke (beheerthema: beheer van bos in kasteeldomeinen)
 - 20/01/07: Pijnven (beheerthema: duurzaam beheer van naaldbossen)
 - 17/02/07: Prinsenspark te Retie (beheerthema: duurzaam beheer van naaldbossen)
 - 17/03/07: Bebossing van landbouwgrond te Ezemaal (bebossing van landbouwgronden)
 - 17/03/07: Inheems loofhout op rijkere gronden te Kermt-Kuringen (beheerthema: natuurlijke en kunstmatige verjonging)
 - 02/06/07: Gewestkwekerij Koekelare (beheerthema: autochtone bomen en struiken)
 - 07/06/07: Familiedomein Duinoord te Malle
 - 23/06/07: Domein Fresnaye te Dworp (beheerthema: recreatie in privé-bossen)
 - 23/06/07: Privé-bosje te Beersel (beheerthema: duurzaam beheer van kleine bossen)
 - 29/09/07: Naaldboutbossen Leopoldsburg/Heppen
 - 27/10/07: boscomplex volsbergenbossen (beheerthema: toegankelijkheid)

- In samenwerking met Pro Silva Vlaanderen vonden ook een aantal thematische workshops plaats:
 - 13/01/07: beheer van bos in kasteeldomeinen
 - 20/01/07: natuurlijke en kunstmatige verjonging
 - 17/02/07: duurzaam beheer van kempense naaldbossen
 - 27/10/07: toegankelijkheid in privé-bossen
- Op regelmatige basis worden in kader van dit project artikels gepubliceerd in de Bosrevue:
 - Bosrevue 19 (nr. 1, 2007): 'Themanummer Bosomvorming. Omvorming van dennenbos op arme zandgronden'
 - Bosrevue 20 (nr. 2, 2007): 'Bosaanplanting of spontane verbossing: aanbevelingen voor beleid en beheer'
 - Bosrevue 21 (nr. 3, 2007): 'Een privé-boselgenaar over jonge bomen en onderstandige snoei'
 - Bosrevue 22 (nr. 4, 2007): 'Dood hout en afstervende bomen'
- Als uitbreiding van de in 2006 gepubliceerde flyer 'Criteria voor Duurzaam Bosbeheer' (vertaling van het uitvoeringsbesluit) werd een brochure '10 tips voor duurzaam bosbeheer' ontworpen. De brochures werden doelgericht verspreid via de bosgroepen.
- Overeenkomstig de 5 thema's van de voorbeeldbossen werden 5 handige beheerfiches ontworpen:
 - Duurzame exploitatie van populierenbossen
 - Bebossen van landbouwgronden
 - Beheer van bos in kasteeldomeinen
 - Duurzaam beheer van Kempense naaldbossen
 - Natuurlijke en kunstmatige verjonging

Alle informatie, digitale publicaties en excursie- en workshopverslagen vind je terug op: www.vbv.be/projecten/nme.htm.

FSC-dossiers i.h.k.v. de Samenwerkingsovereenkomst

In het kader van de contracttekst Samenwerkingsovereenkomst 2005-2007, evalueerde VBV de bij de Vlaamse overheid verzamelde dossiers van steden, gemeenten en provincies rondom milieuverantwoord productgebruik, meer bepaald het FSC-gebruik. Het betrof een projectuitvoering van twee maal twee maanden (voorjaar en najaar). Ruim 250 steden en gemeenten en alle 5 provincies dienden hun milieujaarrapport in. Interessant om weten is dat een kleine 240 steden en gemeenten en alle 5 provincies ondertussen FSC-actief geworden zijn.

Witte kindervandewandbos

In het kader van de realisatie van de noordelijke spoorontsluiting van de luchthaven van Zaventem wordt momenteel een nieuwe spoorlijn aangelegd in de middenberm van de A1/E19. Om dit te kunnen realiseren moest een gedeelte van het Witte Kinderbos, aangeplant in de middenberm van deze autosnelweg als een blijvende herinnering aan de Witte Mars van 20 oktober 1996, worden ontbost. De VBV, steeds begaan met bos en zeer weigerachtig tegenover ontbossingen, kon dit plan aanvaarden omwille van verschillende redenen. Het bos dat moest verdwijnen, maakt plaats voor een treinverbinding en wordt voldoende in natura gecompenseerd. En waar het Witte Kinderbos per definitie door zijn ligging volledig ontoegankelijk is, wordt nu werk gemaakt van een nieuw Witte Kinderbos, dat toegankelijk is voor iedereen en deel zal uitmaken van het nieuwe, grote bossencomplex dat binnen een termijn van vijf jaren aangeplant zal worden in Houtem bij Vilvoorde.

In 2007 werd met de verschillende geloofsorganisaties een werkgroep opgericht. Hierbij werden ook verenigingen betrokken die werken rond vermoorde, vermiste of verongelukte kinderen, alsook vertegenwoordigers van verschillende levensbeschouwingen. Met deze werkgroep werd het “2de Kom Over de Brug-Gebeuren” voorbereid, dat plaatsvindt in 2008.

Parkbos

VBV is vanaf het prille begin (1995) betrokken bij de planning en realisatie van het Gentse Parkbos. Jammergenoeg verloopt het planproces voor deze nieuw te ontwikkelen groenpool ten zuiden van Gent heel traag. Ook in 2007 werd er slechts beperkte vooruitgang geboekt op het terrein. Er werden een beperkt aantal inrichtingswerken uitgevoerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en er werd verder onderhandeld over de aankoop van de gronden. VBV organiseerde samen met Natuurpunt Gent en het Gents Milieufrent een Verhalentocht in het Parkbos (zie 10.2 Werkgroep Beleid). In september 2007 actualiseerde de VBV in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos de website www.parkbos.be.

Bos doet leven

Project Speelzones

Het DuLoMi-project "realisatie van speelzones op gemeentelijk niveau" (opgestart in oktober 2004) werd afgerond begin 2007. Binnen dit project begeleidde VBV negen gemeenten bij het realiseren van een speelzone in hun gemeente, zowel door het aanduiden van speelzones in bestaande bossen als door het aanplanten van nieuwe speelbossen. Op basis van de ervaringen van VBV werd er een actiehandleiding opgemaakt, die de realisatie van speelzones stap voor stap toelicht. In 2007 werd deze handleiding verspreid naar alle provincie- en gemeentebesturen, natuurverenigingen, regionale landschappen, bosgroepen, relevante jeugdverenigingen, enz... De actiehandleiding werd voorts aangekondigd in heel wat publicaties (nieuwsbrieven van Vlaamse en provinciale jeugd- en milieudiensten, jeugd- en milieuverenigingen, enz...).

De actiehandleiding is digitaal te downloaden via <http://www.vbv.be/speelzones>. Na het aflopen van dit project wordt de thematiek van speelzones in bossen binnen VBV verder opgevolgd binnen de ondersteuning van Go4Nature en Tandem. VBV stelde overigens ook in 2007 zijn speelbos in Wachtebeke (Overslag) open voor de plaatselijke jeugdverenigingen.

Inrichtingsstudie Stadsrandbos Antwerpen- Zuid

© Google Earth

VBV werkt samen met SUM Research aan de opmaak van een inrichtingsplan voor het te ontwikkelen stadsrandbos ten zuiden van de stad Antwerpen (grondgebied Aartselaar, Edegem en Kontich). Dit stadsrandbos zal worden ontwikkeld in de locatie Edegemse Hoek-Groeningehof-Pannebossen op grondgebied van de gemeenten, één van de meest wenselijke en haalbare locaties voor de realisatie van een nieuw stadsrandbos volgens de - ook door VBV uitgevoerde - localisatiestudie.

De opmaak van het inrichtingsplan werd nagenoeg afgerond in 2007. Na een inventarisatie- en visievormingsfase in 2006 werd een ideale visie opgesteld voor de inrichting van het stadsrandbos. Deze visie gaf de ideale inrichting weer vanuit het oogpunt van landschap, recreatie en ecologie. De landbouweconomische impact van deze ideale visie werd door de VLM bestudeerd. Op basis van deze eerste impactanalyse werd vervolgens een meer haalbare inrichtingsvisie opgemaakt, waarvan opnieuw de landbouweconomische impact door VLM werd nagegaan. Tenslotte werd de haalbare inrichtingsvisie vertaald in een ontwerp van operationeel inrichtingsplan. Tegelijkertijd werd binnen de afbakening van het grootstedelijk gebied Antwerpen een ontwerp van Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) opgemaakt, waarmee het nieuwe stadsrandbos op ruimtelijk vlak wordt verankerd.

Tandem

Sinds 2005 is VBV een volwaardige thematische Tandempartner. Dat houdt in dat VBV gemeenten en/of verenigingen kan bijstaan die werken aan een duurzaam lokaal milieu via bossen. Dit kan gaan over speelbossen, geboortebossen, het aanplanten van bossen, duurzaam bosbeheer, bos en ruimtelijke ordening, enz... Tandem fietst met de financiële steun van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse Overheid en wordt gecoördineerd door de Bond Beter Leefmilieu vzw.

De activiteitsgraad van VBV binnen Tandem was hoog in 2007: VBV verleende 8 adviezen, gaf 10 spreekbeurten en 7 werksessies. Ten slotte begeleidde VBV nog 2 duurzame lokale bosprojecten. Ten eerste de organisatie van een verhalentocht door het Parkbos van Gent, om het Parkbos opnieuw onder de aandacht te brengen en de bevoegde instanties aan te zetten om werk te maken van het stadsbos (zie hierboven). Ten tweede het ontwikkelen van een folder met de speelzones in de Voorkempen, ter bekendmaking van de speelbossen.

In de virtuele Tandemkoffer zitten heel wat hulpmiddelen voor gemeentebesturen en verenigingen die lokaal iets rond bos willen doen: een fiche rond het aanplanten van een bos en het organiseren van bosplantacties, een fiche rond het aanduiden van speelbossen en een fiche rond het aanplanten van een geboortebos. Alle info hierover vind je op www.tandemweb.be.

Speelzones Voorkempen

In december 2007 ging het project 'Realiseren, officialiseren en bekendmaken van speelzones in bossen en natuurgebieden in het landschapspark de Voorkempen' van start. VBV voert dit project uit in opdracht van het regionaal Landschap de Voorkempen. Wegens het zwangerschapsverlof van de projectmedewerkster van VBV zullen de eerste acties pas ondernomen worden in de loop van januari 2008.

Plan Boommarter

Plan Boommarter ging van start in mei 2007 en loopt t.e.m. april 2009. Dit project is een samenwerking tussen het Agentschap voor Natuur en Bos, de stad Halle, Natuurpunt Halle, SUMResearch en VBV. Doel van dit project is om de talrijke natuur- en bosgebieden ten zuidoosten van Halle te verbinden en waar mogelijk ook uit te breiden. VBV verzorgt het communicatie en sensibilisatieluik van dit project. In de loop van 2007 werden 2 stuurgroepen, 1 klankbordgroep en 2 verkennende gesprekken met landbouwers georganiseerd. Bovendien is VBV het projectsecretariaat en behandelt het vragen van bewoners, ontwikkelt en verzorgt de website, verzamelt en verwerkt informatie, brengt projectpartners met elkaar in contact en zorgt voor artikels in de lokale pers.

We bakenden een visiegebied af tussen de Verdrongen Toren, de Berendries, het Maasdalbos, het Lembeekbos en het Hallerbos, waarbinnen we zo veel mogelijk bijkomende bos- en natuurgebieden willen realiseren. Bovendien willen we tussen Berendries en het Lembeekbos de ecologische verbindingen herstellen en, waar mogelijk, uitbreiden. Deze verbindingen zullen corridors vormen

voor dier- en plantensoorten, die zich zo tussen de grotere bossen en natuurgebieden zullen kunnen bewegen. Bij de visievorming houden we echter ook maximaal rekening met landbouweffecten, omdat we deze bos- en natuurontwikkeling op een sociaal aanvaardbare wijze willen laten verlopen.

De totale uitvoering van dit plan zal meerdere jaren in beslag nemen. Toch zal u al gauw kleine veranderingen in het landschap kunnen waarnemen. De eerste percelen zullen dit jaar nog aangekocht worden. Binnen enkele jaren zullen deze gebieden reeds een grote landschappelijke en recreatieve meerwaarde geven aan dit gebied. Meer info over dit project vindt men op www.planboommarter.be.

Demonstratieproject Biomassa

In maart 2007 kwam VBV met een primeur in het nieuws: voor het eerst werden in Vlaanderen, met een speciaal hiervoor ontwikkelde machine, korteomloophoutteelten (KOH) geoogst op twee percelen in Brugge en Maaseik. Deze oogstdemonstraties waren het orgelpunt van ons project 'Houtachtige biomassateelten voor duurzame-energieproductie' dat we sinds 2003 uitvoerden i.s.m. het Innovatiesteunpunt Land- en Tuinbouw. Door dit project, dat werd beëindigd in 2007, is VBV in staat geweest heel wat expertise over deze voor Vlaanderen innovatieve teelt op te bouwen. Meer info over dit project is er te vinden op VBV-website, maar ook via www.innovatiesteunpunt.be.

Van wilg tot warmte

In 2007 startten we – in samenwerking met INBO en PROCLAM – een nieuw project op over het gebruik van hout als alternatieve energiebron. Doelgroep blijft in grote mate dezelfde als voor het demonstratieproject Biomassa: met dit project willen we de landbouw-, milieu- en natuursector bereiken, alsook de lokale overheden. Daarnaast proberen we ook het brede publiek te sensibiliseren over het gebruik van duurzaam geproduceerd hout als CO₂-neutrale energiebron.

De focus van dit project ligt op het organiseren van demonstratiedagen, waarbij telkens aspecten van de aanleg, het gebruik, de teelt en de verdere verwerking van hout uit knotbomen, snoeisels en KOH worden toegelicht.

In juli 2007 werd in dit kader een eerste demodag van dit project georganiseerd, waarmee we wilden tonen dat het mogelijk is om op boerderijschaal de nodige bedrijfswarmte met houtsnippers afkomstig uit snoeihout of korteomloophout te produceren. Deze demodag ging door op een

sierteeltbedrijf van perkplanten en potchrysanten met een serre van 2000m². Het publiek kon er luisteren naar een toelichting over de technische en juridische aspecten van verwarmen met hout. Vervolgens kon men op het bedrijf alle stappen van het proces bekijken: het verhakselen van het hout, het droogproces in de opslagruimte, en tot slot het stookproces met de buffertank en de ketel. Verdere demodagen en activiteiten van dit project worden bekendgemaakt via de website www.energiehout.be.

Het Groene Hart van Midden-Brabant

Momenteel voert de VBV i.s.m. de gemeentes Kampenhout, Kortenberg en Herent en het Regionaal Landschap Dijleland het project 'Groene Hart van Midden-Brabant' uit. We zijn hierbij op zoek naar locaties geschikt voor bosuitbreiding of de aanleg van kleine landschapselementen (KLE's), om de bestaande bossen en natuur te versterken. Na een grondige studie van het gebied werden een aantal 'focuszones' geselecteerd waarbinnen bosuitbreiding of -verbinding 'wenselijk en haalbaar' werd geacht.

De eigenaars en gebruikers van de percelen binnen de focuszones werden in het voorjaar van 2007 gecontacteerd en d.m.v. info-avonden ingelicht over de doelstellingen van het project. Nadien werd door directe contacten met geïnteresseerden werk gemaakt van een aantal bebossingsplannen. Binnen het project werd ook een lange-termijn bosuitbreidingsvisie voor de regio geformuleerd, die in 2008 zal ingebracht worden in het afbakeningsproces van de ruimtelijke ordening. Bedoeling is hierbij te komen tot een gedragen voorstel voor 30 ha bosuitbreiding, te realiseren binnen een termijn van 10 jaar.

Tenslotte ontwikkelt de VBV in het kader van dit project ook nog een vademecum voor de gemeentes, een soort handleiding dat lokale besturen kan bijstaan bij de realisatie van bosuitbreidingsinitiatieven. Dit zal onder meer een oplistijng van de nodige vergunningen en ondersteuningsmaatregelen omvatten, adviezen voor natuurgetrouwe bosaanleg, een actieplan voor concrete acties, en tips over de communicatie over bos- en natuurontwikkeling op gemeentelijk niveau.

Bos doet leven

Structuurvisie Zoniënwoud

VBV werkte ook in 2007 mee met een breed consortium van organisaties, geleid door Aeolus, waarbij een structuurvisie wordt uitgewerkt voor het Zoniënwoud, en dit gespreid over de drie gewesten waarin dit bos zich bevindt. Hierbij worden krachtlijnen uitgewerkt voor de toegankelijkheid en het recreatieve gebruik van het gebied, voor de vrijwaring van de zeer grote ecologische waarden ervan, en worden voorstellen geformuleerd om een aantal infrastructurele problemen binnen en nabij het bos op te lossen.

Vredesbossen

Op drie december 2007 is het project 'Vredesbossen' officieel van start gegaan. Dit project beoogt de aanplant van acht bossen in evenveel gemeenten, verspreid over Vlaanderen. Met deze 'vredesbossen' wordt een link gelegd tussen bos, klimaat en vrede. Hiervoor werkt VBV samen met Mayors for Peace (een netwerk van burgemeesters die zich engageren voor vrede) en Friends of the Earth. Er gaat een sensibilisatiecampagne aan vooraf en er blijven permanente infopanelen staan, zodat bezoekers zich kunnen informeren rond deze thema's. Het project loopt tot november 2009.

9. Bestuursfuncties en lidmaatschappen

Inverde

Inverde is de organisatie die de kennis van het duurzaam en multifunctioneel beheer van bos, groen en natuur wil versterken bij zowel de professionele beheerders als bij het brede publiek in Vlaanderen.

Die opdracht wordt concreet in de volgende taken:

- Vorming: zowel naar geïnteresseerde leken, ambtenaren, professionelen als vrijwilligers in het bos-, natuur- en groenbeheer worden specifieke cursussen ingericht.
- Sensibilisering: er wordt algemene informatie verstrekt aan het brede publiek via publicaties en projecten. Ook het boscemuseum wordt hier ingeschakeld.
- Informatie- en documentatiecentrum: iedereen kan rechtstreeks contact opnemen voor vragen over bos en groene ruimte of gebruik maken van onze bibliotheek.

Namens VBV zetelen Bart Muys en Jasse Cnudde in de Algemene Vergadering en zetelen Johnny Cornelis en Jasse Cnudde in de Raad van Bestuur van Inverde. Na het afscheid van Jasse Cnudde werden deze taken overgenomen door Bert De Somviele. Meer info: www.inverde.be.

Bond Beter Leefmilieu

Bond Beter Leefmilieu (BBL) is de federatie van meer dan 140 Vlaamse natuur- en milieuverenigingen. BBL streeft naar een betere en schonere wereld, waar het goed toeven is voor iedereen. Samen met de lidverenigingen werken ze dan ook aan een rijke natuur, een divers landschap en een groene en gezonde woonomgeving. Die toekomstdroom probeert BBL waar te maken door het met raad en daad ondersteunen van de lidverenigingen, het beïnvloeden van het beleid van overheden en maatschappelijke organisaties en het verduurzamen van het gedrag van het grote publiek en doelgroepen.

Jasse Cnudde was tot zijn afscheid in september 2007 bestuurder bij BBL; nadien werd deze bestuursfunctie opgenomen door Bert De Somviele.
Meer info: www.bondbeterleefmilieu.be.

Groenhart

Groenhart is een jonge ngo, die uitgaat van de premisse dat de natuurlijke rijkdommen in het Zuiden in eerste instantie toebehoren aan de lokale gemeenschappen die er leven. Groenhart vindt het zinvol om processen te stimuleren die ertoe leiden dat de lokale gemeenschappen optimaal en duurzaam kunnen genieten van de voordelen van deze natuurlijke hulpbronnen. VBV werkt nauw samen met Groenhart, o.m. in het consortium dat verantwoordelijk is voor het dagelijks beheer en de promotie van het Vlaams Fonds Tropisch Bos, maar ook bij de vertegenwoordiging in de verschillende overlegplatforms van VODO.

Namens VBV zetelden Jasse Cnudde (tot september 2007) en Bart Muys in de Raad van Bestuur; nadien werd Jasse opgevolgd door Bert De Somviele.
Meer info: www.groenhart.be.

Andere lidmaatschappen

- Vlaams NME-&I-overlegplatform rond educatie
- Werkgroep Parkbos i.h.k.v. de opmaak van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan
- Steunpunt Jeugd - Platform Groene Ruimte
- COST E-33 actie van de Europese Unie: Forest recreation and nature tourism
- Vertegenwoordiging in Procoro Oost-Vlaanderen
- Vlaamse Hoge Bosraad
- Werkgroepen Ruimtelijke Ordening en Open Ruimte van de Mina-Raad
- Platform Groene Long Roeselare
- West-Vlaamse Milieufederatie
- Trage Wegen
- LEAF (Learning about Forests), deelprogramma van FEE.
- Klimaatcoalitie
- Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling - werkgroepen Klimaat, Illegale Houtkap en Biobrandstoffen

Internationale fora

VBV is ook actief op Europese bosfora en neemt deel aan Europese uitwisselingsprogramma's binnen het COST-programma (European Cooperation in the field of Scientific and Technical Research). De actie E33 "Forest recreation en nature based tourism" focust op de relatie tussen bossen en recreatie. VBV neemt deel aan de werkgroep "Demand, Supply and Usage" waarin o.a. de relevantie van en nood aan (statistische) gegevens over recreatie en bos/natuur worden onderzocht. Bestaat er informatie over het aanbod en de vraag of de noden van bosbezoekers? Is er on-site bevraging en hoe worden deze geanalyseerd? Deze COST-actie loopt af in juni 2008. VBV participeerde in 2007 verder aan de COST-acties rond Forest Recreation and Nature Tourism (E33) en Forest, Trees, Human Health and Well-being. Er waren meetings in Gelsenkirchen (maart, E39) en Malta (oktober, E39). Meer info op www.cost.esf.org.

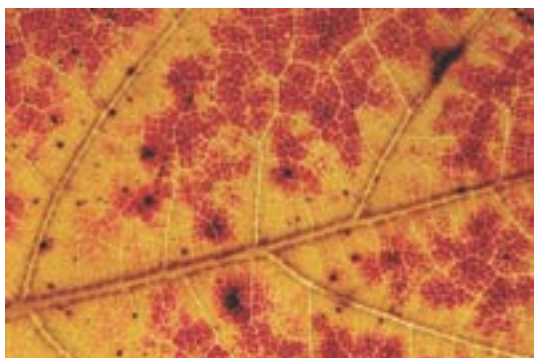
Promotie & Ledenwerving

Ook in 2007 werd er intensief in promotie en ledenwerving geïnvesteerd. Sterke initiatieven van het voorgaande jaar, zoals de themawandelingen van de werkgroep Recreatie en de zomercampagne Film in het Bos werden opnieuw georganiseerd, en konden rekenen op heel wat positieve respons.

In de zomerperiode werd er opnieuw een specifieke ledenwervingscampagne georganiseerd, waarbij een jobstudent (Nele Fack) en een aantal vrijwilligers aan druk bezochte bosportalen in Vlaanderen de bezoekers aanspraken, hen meer uitleg gaven over VBV, en hen een lidmaatschap aanboden.

Ook het kennismakingslidmaatschap bleef behouden; voor 5 € kan men zich lid maken van VBV; in ruil daarvoor ontvangt men enkele prachtige postkaarten en de elektronische nieuwsbrief. Een teaser die werkt. En na het succes van de prachtige postkaartjes van Vildaphoto, werden eind 2007 een aantal nieuwe postkaartjes aangemaakt, onder meer met foto's van onze nieuwe huisfotograaf Gert Arijs. Eind 2007 werden een aantal nieuwe foto's aangekocht, zodat een nieuwe set fraaie bospostkaartjes kon worden aangemaakt.

Zoals de laatste jaren steeds het geval was, werd ook in 2007 een ledenweekend georganiseerd. Ook deze keer een succes, waarbij de leden onze vereniging, in de fraaie omgeving van Vaalbeek, beter konden leren kennen.

De komische strip Ben de Boswachter blijft het geschenk bij uitstek om de mensen ertoe aan te zetten hun lidmaatschapsbetaling voortaan te domiciliëren. Maar er kon bij domiciliëring ook gekozen worden voor een ander geschenk, zoals het boekje 'Rein en Ever' of het boek 'Bos en Energie'.

Resultaat: het ledenaantal van VBV bleef verder in de goede richting evolueren. We maken een vergelijking met vorig jaar:

	31/12/06	31/12/07
Betalend	1561	1826
Niet-betalend	271	325
TOTAAL	1832	2151

10. Milieuzorg

In 2007 nam VBV ook het engagement om te werken aan de verduurzaming van het eigen functioneren. Als ngo actief in de natuur- en milieusector is het immers noodzakelijk dat ook wij doen wat we van het brede publiek, de privé-sector en de beleidsmakers verlangen: leven en werken op een zo duurzaam mogelijke manier. Concreet concentreren we ons vooral op de wijze waarop we ons woon-werkverkeer en onze dienstverplaatsingen organiseren. Als huurder van een kantoor kunnen we immers rond verwarming weinig aanpassingen invoeren, al heeft onze 'huisbaas', het Labo voor Bosbouw van de Universiteit Gent, op dit vlak in recente jaren grote stappen vooruit gezet. Wat we wel deden in 2007 is een officieel engagement nemen om ons eigen functioneren te beginnen opmeten. Hiervoor heeft BBL een webmodule samengesteld, die ons toelaat een aantal economische, ecologische en sociale criteria van de VBV-werking af te toetsen. In 2008 zal deze meting een eerste start nemen, wat ons moet toelaten om op termijn meetbare doelstellingen naar voren te schuiven.

Daarnaast namen we in 2007 ook deel aan de campagne 'Ik Kyoto', een campagne waarbij VBV haar werknemers ertoe aanzette om milieuvriendelijk van en naar het werk te pendelen. Vier weken lang spaarden we samen tonnen CO₂ uit door per fiets, met het openbaar

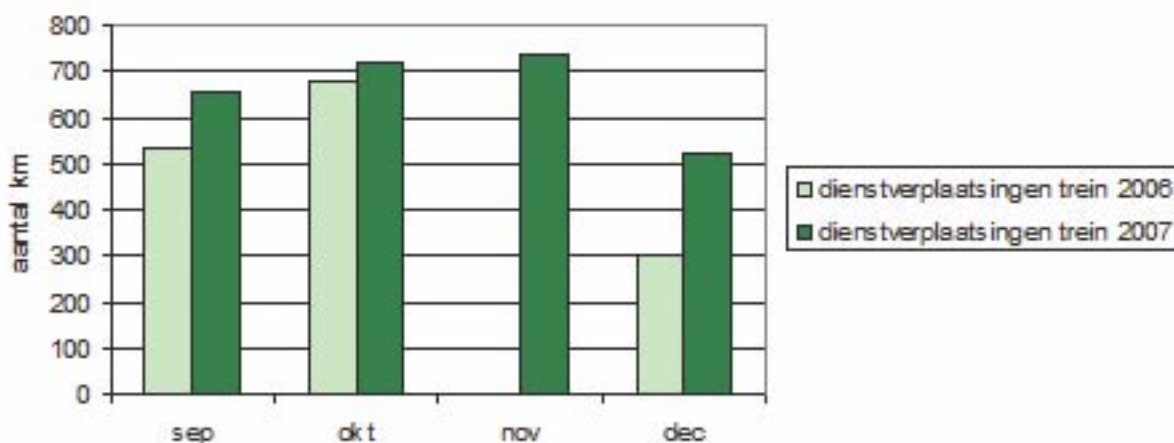

Bos doet leven

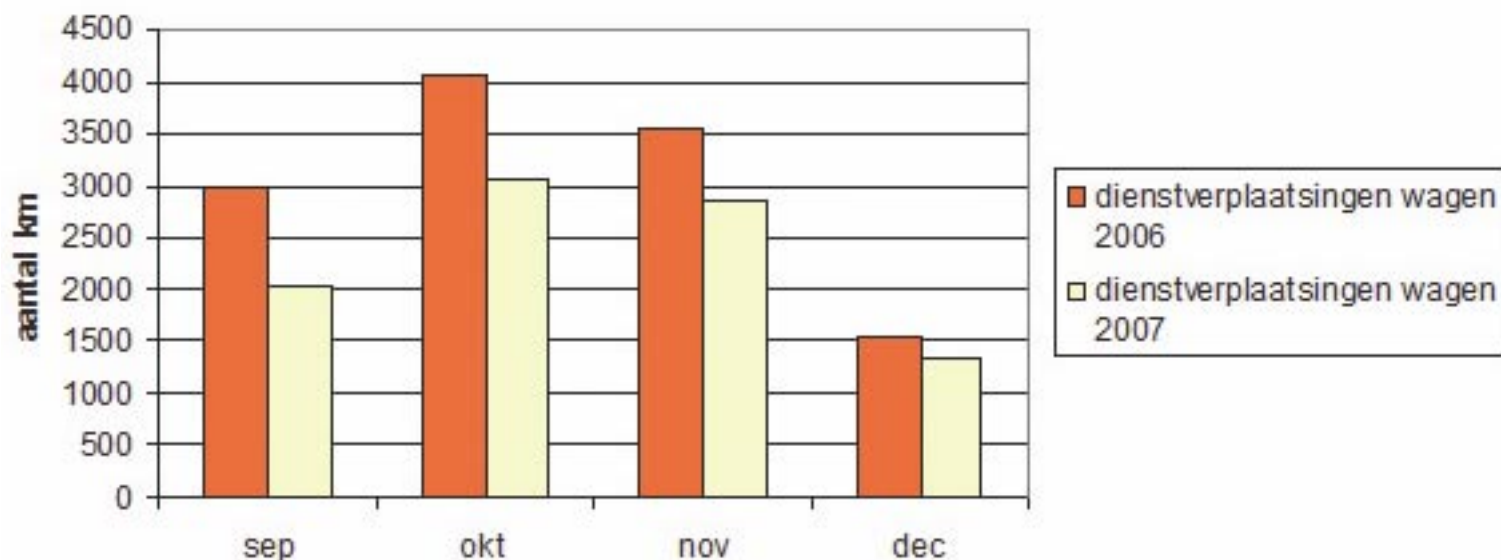
vervoer of al carpoolend te gaan werken. De hele campagne was een groot succes: gespreid over Vlaanderen namen 9 307 werknemers deel aan deze eerste editie van 'ik kyoto'. Allen samen legden deze werknemers 3,2 miljoen duurzame km af en bespaarden zo op één maand 638 ton CO₂. Wegens het grote succes doen we ook in 2008 zeker opnieuw mee aan 'ik kyoto', en sporen we ook onze leden aan om zich hiervoor te engageren.

Als organisatie met zetel in Gontrode, en een werking die ons vaak met heel wat materiaal naar relatief afgelegen sites brengt, kunnen we het gebruik van de wagen echter niet volledig loslaten, maar we willen er wel op een bewustere manier mee omgaan, het aandeel openbaar vervoer opdrijven, en andere mogelijkheden bieden aan onze medewerkers om zich op een duurzame maar ook efficiënte manier door Vlaanderen te bewegen. Hiertoe werd eind 2007 onder meer een plooi-fiets aangekocht, en zijn we sinds enige tijd lid van de 'auto-delen-organisatie' Cambio. Dit engagement werd genomen in september 2007, dus er kan nog niet echt geëvalueerd worden, maar desalniettemin zijn de eerste vergelijkingen tussen de transportbewegingen in het najaar van 2006 vs. najaar 2007 hoopgevend.

Dienstverplaatsingen trein najaar 2006 vs. 2007

Dienstverplaatsingen wagen najaar 2006 vs. 2007

En ook al willen we vooral 'reduceren', wat we dan toch veroorzaken aan CO₂-uitstoot zullen we ook compenseren. In 2007 werd beslist om vanaf 2008 onze CO₂-uitstoot door vliegreizen en autoverkeer te compenseren bij CompenCO2.

Vergaderingen

- **Dagelijks bestuur**
 - 30 mei 2007: Brussel
 - 12 september 2007: Leuven
 - 30 oktober 2007: Brussel
- **Raden van Bestuur**
 - 1 januari 2007: Leuven
 - 20 februari 2007: Gent
 - 18 april 2007: Leuven
 - 13 juni 2007: Gent
 - 12 september 2007: Leuven
 - 21 november 2007: Gent
- **Algemene Vergadering**
 - 15 april, Cultureel Centrum De Markten, Brussel
- **Werkgroepvergaderingen**
 - 10 januari 2007: werkgroep Beleid
 - 21 februari 2007: werkgroep Beleid
 - 24 februari 2007: werkgroep Tropisch bos
 - 18 april 2007: werkgroep Beleid
 - 17 mei 2007: werkgroep Tropisch bos
 - 22 mei 2007: werkgroep Beleid
 - 13 juni 2007: werkgroep Beleid
 - 15 juni 2007: werkgroep Pro Silva
 - 24 juni 2007: werkgroep Tropisch bos
 - 9 juli 2007: werkgroep Beleid
 - 3 september 2007: werkgroep Tropisch bos
 - 5 september 2007: werkgroep Beleid
 - 12 september 2007: werkgroep Pro Silva

VBV in de geschreven pers

Datum	Bron	Titel
12-01-2007	Het Nieuwsblad	Hallerbos groeit met 15.000 bomen
15-02-2007	Het Laatste Nieuws	Korte berichten uit de regio Brabant
28-02-2007	Het Belang van Limburg	Bosbeheersplan voor 750 ha bos
Maart 2007	Natuurblad	Bosbescherming
Maart 2007	Milieu	Nacht van de duisternis
2-03-2007	Nieuwsblad	Bosarbeiders nu al zeker van extra werk
2-03-2007	Het Laatste Nieuws	Witse zet schouders onder Boompjesweekend
3-03-2007	Het Laatste Nieuws	Boompjesweekend in nieuw stadsbos

6-03-2007	Het Nieuwsblad	Elsbos krijgt er vijfduizend bomen bij
6-03-2007	De Standaard	Elsbos krijgt er vijfduizend bomen bij
14-03-2007	Het Belang van Limburg	Bomen kappen voor meer groene energie
14-03-2007	Stadsomroep Brugge	Eerste oogst voor biomassateelt in Ryckelvelde
14-03-2007	Agripress	Leterme opent eerst oogst korte omloop houtteelt in Vlaanderen
14-03-2007	VILT	Leterme opent eerste korte- omloophout in Vlaanderen
15-03-2007	Het Nieuwsblad	Snelgroeibomen leveren duurzame energie
15-03-2007	De Morgen	Niet houtkap maar klimaat bedreigt bossen
20-03-2007	Het Belang van Limburg	Jongeren uit Werm planten nieuw bos met 1.500 bomen
3-04-2007	Het Volk	Kleuters naar het Lammekensveld
10-04-2007	De Morgen	Peeters verlengt houtkap in volle broedtijd
20-04-2007	Gazet van Antwerpen	Vredesbos
24-04-2007	Skynet nieuws	Één op vijf Vlaamse bomen ziek door luchtvervuiling
24-04-2007	VBV	Bossen goed voor luchtkwaliteit, bosbehoud en bosuitbreiding meer dan ooit nodig
25-04-2007	De Morgen	Één op vijf Vlaamse bomen ziek door luchtvervuiling
4-06-2007	De Standaard	Pleidooi voor duurzame bosprojecten in het Zuiden
4-06-2007	De Standaard	België kan iets doen tegen ontbossing
13-06-2007	Steunpunt Jeugd	Het jeugdwerk, aanbod Vereniging voor Bos in Vlaanderen
28-06-2007	De Standaard	Kinderen respecteren bos
3-07-2007	Het Nieuwsblad	Kinderbos wijkt voor trein
4-07-2007	Envirodesk	CompenCO2. Eerste Belgisch NGO- fonds om CO2-uitstoot te compenseren
19-07-2007	ATV	Interview Rik De Vreese rond verkoop van villapercelen in Kasterlee
19-07-2007	Gazet van Antwerpen	Kasterlee verkoopt villapercelen
19-07-2007	Humo	De bomen van Evi Hanssen
19-07-2007	RTV	Verkoop villagronden in Lichtaart
25-07-2007	Het Nieuwsblad	Gouverneur mag Parkbos coördineren
31-07-2007	Het Nieuwsblad	Gouverneur mag realisatie van Parkbos coördineren
Augustus 2007	Gezinsbond	Meer bos in Vlaanderen!
3-08-2007	Het Laatste Nieuws	Gouverneur neemt leiding
3-08-2007	Gazet van Antwerpen	Bos smeekt om redding
17-08-2007	Het Nieuwsblad	Film
21-08-2007	Het Belang van Limburg	Film in het bos
22-08-2007	Het Belang van Limburg	Film onder de sterren
25-08-2007	Het Laatste Nieuws	Film in het bos
25-08-2007	Het Belang van Limburg	Film in het bos
28-08-2007	Het Laatste Nieuws	Bouwpromotors hebben doden op hun geweten
28-08-2007	Gazet van Antwerpen	Buggenhoutbos even filmzaal

29-08-2007	Het Nieuwsblad	Bioscoop in het bos
6-09-2007	Gazet van Antwerpen	850 hectare Stadsrandbos
6-10-2007	Het Nieuwsblad	Bos
6-10-2007	Gazet van Antwerpen	Week van het Bos
8 -10-2007	Het Volk	11.400 hectare achterstand
8 -10-2007	De Standaard	We lopen 11.400 hectare bos achter
8 -10-2007	De Standaard	We moeten het bos gebruiken
8 -10-2007	Het Nieuwsblad	11.400 hectare achterstand
9 -10-2007	Gazet van Antwerpen	Gedenksteen bij recente bosuitbreiding
11 -10-2007	Het Laatste Nieuws	Week van het Bos stelt bosbeheerder centraal
12 -10-2007	Houthandel en nijverheid	19de bosgroep maakt dekking Vlaams
12 -10-2007	Houthandel en nijverheid	VBV brengt weinig gehoorde stem voor micro
12 -10-2007	Het Nieuwsblad	Week van het Bos
13 -10-2007	Het Belang van Limburg	Vliermaalroot krijgt kankerbos van 2 hectare
14 -10-2007	Het Nieuwsblad	Er moet geplant worden!
15 -10-2007	Het Laatste Nieuws	Gouverneur Denys wil binnen drie jaar 84 hectare nieuw bos
15 -10-2007	Het Laatste Nieuws	Gouverneur Denys voorspelt binnen drie jaar 84 hectare nieuw bos
15 -10-2007	Het Nieuwsblad	Nu dringend planten
3 -11-2007	Het Laatste Nieuws	Groene verenigingen protesteren en dienen bezwaar in
14 -11-2007	De Morgen	Vlaanderen houdt zich niet aan afspraken omtrent boscompensatie
17 -11-2007	Het Belang van Limburg	Leerlingen planten CO2- bos in Lanklaar
17 -11-2007	Het Volk	Cathérine Kools uit 'Steracteur'
17 -11-2007	Het Nieuwsblad	Cathérine Kools uit 'Steracteur'
24 -11-2007	Het Nieuwsblad	CO2- bos aangeplant
14 -12- 2007	Jeugdwerknet	Jeugdverenigingen worden meter van een bos of natuurgebied
15 -12-2007	Het Laatste Nieuws	BV's planten eerste Kom op Tegen Kanker-boompjes
15 -12-2007	Het Nieuwsblad	Vanoudenhove en Baetens in Koedalbos
15 -12-2007	Het Volk	Vanoudenhove en Baetens in Koedalbos

Bijlage: De Bosbarometer 2007

Samenvatting

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw (VBV) detecteert een aantal positieve trends in het bosbeleid in 2006. Jammergenoeg moet er bij de meeste trends wel een kanttekening worden gemaakt.

- ☹ De netto-balans van bosoppervlakte blijft positief. Er is netto 224 ha bos bijgekomen in 2006, wat echter veel te laag is in vergelijking met de doelstelling van 769 ha netto-bosuitbreiding per jaar. Deze historisch lage bosuitbreiding is de laagste sinds het recordjaar 2003 en bedraagt slechts de helft van de bosuitbreiding in 2003 (515 ha).
- ☹ Door de jarenlange te beperkte bosuitbreiding hebben we momenteel een bosuitbreidingachterstand van 11.400 ha ten opzichte van de verplichtingen uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het is dan ook verwonderlijk dat de Vlaamse Overheid subsidies waarmee lokale besturen te bebossen gronden kunnen verwerven met meer dan de helft terugbrengt (van meer dan 50 % van de aankoop prijs tot 25 % van de aankoop prijs).
- ☹ Er gaat echter nog steeds bos verloren in Vlaanderen, in 2006 werd er echter voor een historisch lage bosoppervlakte (nl. 140 ha) ontbossingsvergunningen verleend. Jammergenoeg worden er nog steeds projecten ontwikkeld waarbij bos moet sneuvelen (bijvoorbeeld 180 ha voor de economische ontwikkeling van het Albertkanaal).
- ☹ Voor ontbossingen buiten woon- en industriegebieden dient er een ontheffing te worden aangevraagd. De oppervlakte waarvoor er in 2006 een ontheffing werd verleend (377 ha), is echter 6,5 keer hoger dan het gemiddelde van de vorige jaren. Dit is waarschijnlijk te wijten aan ontheffingen in het kader van natuurbehoud.
- ☹ Het boscompensatiefonds wordt steeds meer aangesproken. Op zich is dat een goede tendens, maar deze stijging is volledig te verklaren door een daling van de reguliere bosuitbreidingssubsidies. Niettemin hadden we in 2006 een boscompensatie-achterstand van 490 ha, wat een zeer negatieve tendens is.
- 😊 Positief is de stijging van het aantal officiële speelzones. Ook de stijging van de oppervlakte gesubsidieerde speelzones in privé-bossen en de stijging van de lengte gesubsidieerde opengestelde boswegen in privé-bossen is positief.
- 😊 Binnen het streven naar meer duurzaam bosbeheer is er positief nieuws: bijna heel Vlaanderen is bediend door een bosgroep (18 van de 19 bosgroepen zijn actief), de oppervlakte bossen die volgens uitgebreide bosbeheerplannen worden beheerd is met 63 % gestegen tot bijna 14.000 ha en de oppervlakte FSC-gecertificeerde bossen is met 77 % gestegen tot 7.979 ha. Ook de oppervlakte bosreservaten blijft stijgen. In 2006 was er een opmerkelijke stijging (+ 31 %) van bosreservaten in bossen die niet in beheer zijn bij het Agentschap voor Natuur en Bos.
- ☹ Tenslotte moeten we vaststellen dat de Vlaamse Overheid vasthoudt aan haar inperking van de budgetten voor het promoten van duurzaam bosbeheer in de tropen. Een gemiste kans, want Vlaanderen heeft door zijn grote houtimport een grote verantwoordelijkheid in het beheer van de tropische bossen.

Bosoppervlakte: ontbossing en bosuitbreiding

Vlaanderen is één van de minst beboste regio's in West-Europa. Ook in vergelijking met de ons omringende economische topregio's brengen we het er slecht vanaf wat bosoppervlakte betreft. Er is dus dringend nood aan bosbehoud en bosuitbreiding.

De bosoppervlakte in Vlaanderen wordt langzaam weer opgebouwd, al zijn we nog heel ver verwijderd van de doelstelling van 10.000 ha bijkomend bos sinds 1994 tot een totale bosoppervlakte van 160.000 ha. Tussen 1994 (start van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen) en 2006 was er slechts 3.807 ha bijkomend bos gerealiseerd, terwijl er in diezelfde periode 4.154 ha bos verloren ging en niet werd gecompenseerd. Tussen 1994 en 2006 ging dus 347 ha meer bos verloren dan er bij kwam. Sinds 2001 is er echter wel een kentering zichtbaar: tussen 2001 en 2006 (beide jaren inclusief) werd er 1.054 ha bos ontbost en omgezet in een ander grondgebruik (bvb. woningen of industrie), terwijl in diezelfde periode 1.998 ha nieuwe bossen werden aangeplant. Tussen 2001 en 2006 werd 944 ha meer bos aangeplant dan dat er verloren ging. De negatieve trend is dus omgebogen, wat VBV enkel maar kan toejuichen.

De totale bosoppervlakte eind 2006 bedraagt volgens berekeningen van VBV 147.889 ha, terwijl dit 159.276 ha had moeten zijn. Er is dus bijna 11.400 ha minder bos gerealiseerd dan er wettelijk vastgelegd is in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). De jaarlijkse oppervlakte bosuitbreiding is drastisch gedaald tot slechts 224 ha in 2006, tegenover 515 ha in 2003. Vooral bosuitbreiding door de Vlaamse Overheid is gedaald (136 ha in 2006 tegenover 307 ha in 2003) en zit op het laagste peil sinds 2001 (286 ha). De opeenvolgende Vlaamse regeringen, ook de huidige, hebben zich voorgenomen het RSV (en dus ook de bosuitbreiding) volledig uit te voeren. Dat is niet gebeurd. De uitvoering van de bosuitbreiding loopt hopeloos achter. VBV is dan ook verontwaardigd dat de Vlaamse Overheid de subsidies voor het aankopen van te bebossen gronden door lokale overheden drastisch wil verlagen: van gemiddeld 60 % tot 25 %.

Ook de aanduiding van bijkomende bos(uitbreidings)gebieden op de gewestplannen en de ruimtelijke uitvoeringsplannen loopt een grote vertraging op. Eind 2006 was er slechts 2.000 ha bijkomend bos(uitbreidings)gebied aangeduid op gewestplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen, terwijl dit 10.000 ha zou moeten zijn.

Nochtans is een hogere bosindex in een economische topregio zoals Vlaanderen niet onhaalbaar. De ons omringen de verstedelijkte regio's Ile-de-France en Nordrhein-Westfalen hebben een vergelijkbare bevolkingsdichtheid als Vlaanderen, maar de bosindex (aandeel bos per km²) is er 2,5 tot 3 keer hoger. De ruime omgeving van Londen (Greater London Area) heeft een vergelijkbare bosindex als Vlaanderen, maar heeft een bevolkingsdichtheid die 9 keer zo hoog is als in Vlaanderen.

Sinds 2001 zijn ontbossingen verboden, tenzij in woon- en industriegebied of voor algemeen nut en pas nadat de ontbosser een stedenbouwkundige (ontbossings)vergunning heeft verkregen. In 2006 was de oppervlakte waarvoor een ontbossingsvergunning werd verleend (140 ha) de laagste oppervlakte sinds 2001 (tussen 2001 en 2005 bedroeg de gemiddelde verleende ontbossingsoppervlakte 183 ha). Dit is een positieve tendens. Niettemin is het bos nog vaak het kind van de rekening. Zo moet er voor de economische ontwikkeling van de zone rond het Albertkanaal in de toekomst 180 ha bos verdwijnen! VBV maakt zich echter zorgen over de oppervlakte waarvoor een ontheffing werd verleend, deze was in 2006 6,5 keer hoger dan in de vorige jaren (377 ha in 2006 versus gemiddeld 58 ha tussen 2001 en 2005). Een ontheffing is nodig voor ontbossingen buiten woon- en industriegebieden die onder de bepalingen van het algemeen nut vallen. Ook ontbossingen omwille van natuurbehoudsredenen hebben een ontheffing nodig, indien die ontbossingen niet in een beheerplan zijn voorzien. Waarschijnlijk is de verklaring voor deze historisch hoge oppervlakte te vinden in het aanvragen van ontheffingen voor heideherstel in militaire domeinen.

VBV stelt ook vast dat het boscompensatiefonds jaar na jaar blijft aangroeien. 2006 was een recordjaar voor bijdragen in het boscompensatiefonds. Anderzijds stellen we vast dat het gebruik van het fonds jaar na jaar stijgt. Op zich is dat positief, want ook de achterstand in de boscompensatie neemt jaar na jaar toe. Eind 2006 was er een compensatieachterstand van 490 ha. Maar, we moeten vaststellen dat de toename van het gebruik van het boscompensatiefonds grotendeels te wijten is aan het schrappen van de algemene middelen voor bosuitbreiding. VBV pleit ervoor dat de middelen uit het

boscompensatiefonds zo snel mogelijk worden omgezet in "echt" bos, maar dit mag niet ten koste gaan van de reguliere middelen voor bosuitbreiding, zoals nu het geval is.

Bosrecreatie

In het dichtbevolkte Vlaanderen is er steeds meer vraag naar recreatie in de open sfeer. Het voorzien van meer stads- en speelbossen komt tegemoet aan de vraag naar meer plaatsen voor recreatie in bos en natuur. VBV is vragende partij voor meer toegankelijke bossen en speelzones.

In principe zijn alle Vlaamse bossen, zowel openbare als private bossen, toegankelijk. In de praktijk stellen we echter vast dat dat niet het geval is. Er zijn echter geen cijfers beschikbaar over de oppervlakte toegankelijk bos in Vlaanderen, wat een belangrijk hiaat is.

De Vlaamse Overheid doet belangrijke inspanningen om meer toegankelijk bos en natuur te voorzien. De subsidieregeling voor de toegankelijke bossen werpt duidelijk zijn vruchten af: de lengte opengestelde boswegen en de oppervlakte gesubsidieerde speelzones stijgt jaar na jaar. Dit is een positieve evolutie! In 2007 worden 71 ha speelzones in privé-bossen gesubsidieerd en 82 km boswegen. Het zwaartepunt van de subsidies (52 %) ligt in Antwerpen. Het is echter ten eerste de vraag of de subsidieregeling vooral gebruikt wordt voor het subsidiëren van reeds bestaande toegankelijke wegen en speelzones, dan dat de subsidieregeling wordt gebruikt om nieuwe wegen en speelzones te openen.

Ander positief nieuws is er van het speelzone-front. De tweede inventarisatie van de Vlaamse speelzones in bossen en natuurreservaten gaf aan dat er tussen 2001 en 2006 622 ha speelzones in bossen zijn bijgekomen, tot een totaal van 2.022 ha. VBV juicht deze tendens zeker toe en stelt zijn uitgebreide expertise graag ter beschikking van iedereen die een speelzone wil realiseren.

Duurzaam bosbeheer

Duurzaam bosbeheer combineert de economische waarden (houtproductie en jacht), de ecologische waarden (biodiversiteit), de milieubeschermende functie (bescherming grondwater, opvangen luchtvervuiling) en de sociale functie (recreatie, participatie) van bossen. De laatste jaren zijn er heel wat inspanningen geleverd om duurzaam bosbeheer ingang te doen vinden binnen het Vlaamse bosbeheer.

Zo ondersteunt de Vlaamse regering de oprichting van bosgroepen, die private boseigenaars en openbare eigenaars bijstaan bij het beheer van hun bossen. 18 van de 19 bosgroepen zijn op dit moment actief. Dit is een goede tendens, die zich ook aftekent in het aantal ingediende beheerplannen. De bosoppervlakte van private eigenaars en openbare besturen (andere dan de Vlaamse Overheid) waarvoor nu een uitgebreid beheerplan volgens de criteria duurzaam bosbeheer is goedgekeurd, is tussen 2005 en 2006 gestegen met bijna 5.400 (+ 63 %) ha tot 13.958 ha. Bij private eigenaars is er meer dan een verdubbeling (van 30 ha naar 87 ha), bij openbare eigenaars (andere dan de Vlaamse Overheid) bijna een verviervoudiging (van 470 ha naar 1.693 ha). De totale bosoppervlakte met een uitgebreid beheerplan bedroeg eind 2006 13.958 ha. De oppervlakte beperkte beheerplannen stijgt jaar na jaar. De stijging in 2006 was echter beperkter (538 ha) dan de jaren daarvoor.

Belangrijk was ook de toename van de oppervlakte FSC-gecertificeerde bossen in Vlaanderen met 3.466 ha tot 7.979 ha (+ 77 %). Het FSC-certificaat staat garant voor een duurzaam bosbeheer volgens internationaal afgesproken principes. Hout uit FSC-gecertificeerde bossen draagt dit keurmerk tot in de winkel, zodat de consument via de aankoop van FSC-gecertificeerd hout of houten producten duurzaam bosbeheer kan ondersteunen.

Bosreservaten

Binnen bosreservaten kunnen ecologische processen hun gang gaan. Ze hebben dus een belangrijke ecologische en wetenschappelijke rol. VBV is dan ook verheugd dat de oppervlakte bosreservaten jaarlijks stijgt. Eind 2006 was er in Vlaanderen 2.423 ha bosreservaat. De oppervlakte erkende bosreservaten (bij lokale openbare besturen of private eigenaars) is met 31 % gestegen

tot 218 ha. Ook de oppervlakte bosreservaten in domeinbossen (in beheer bij het Agentschap voor Natuur en Bos) is gestegen met 99 ha tot 2.205 ha (+ 5 %).

Tropisch bos

De bijdrage van Vlaanderen voor het tropisch bos daalt jaar na jaar. Dit is een spijtige zaak, want Vlaanderen draagt een grote verantwoordelijkheid voor tropische bossen. Quasi alle hout dat in Vlaanderen wordt verbruikt moet worden ingevoerd, waarvan er heel wat hout uit tropische bossen komt. Via een duurzaam tropisch bossen-beleid kan Vlaanderen een verschil maken. Het huidige beleid heeft echter gekozen om de Vlaamse steun aan het tropisch bos drastisch in te krimpen van 840.830 EUR in 2004 tot 406.000 EUR in 2006. VBV vindt dit een gemiste kans.

Bronnen

Deze bosbarometer werd opgesteld op basis van informatie uit het Natuurrapport 2005 van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, www.natuurindicatoren.be, documenten van het Vlaamse Parlement en gegevens van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Bijlage: inhoudstafels van de Bosrevue-edities 2007

Bosrevue 19: Januari- februari- maart 2007

Themanummer: Omvorming van dennenbos op arme zandgronden

- 'Omvorming van dennenbos op arme zandgronden – inleiding + overzichtsschema'
- 'Het ecologisch en bosbouwkundig functioneren van dennenbestanden'
- 'Bosbeelden om naar te streven'
- 'Bosomvormingsscenario's, behandeling van de verjongingen en opvolgingsbeheer'
- 'Vanonder het mos...Exotenbestrijding avant la lettre: Robinia in het Hallerbos in de periode 1930-1950'
- 'Inverde. De Boniteit van je bos'

Bosrevue 20: April- mei- juni 2007

- 'Bosaanplanting of spontane verbossing? Aanbevelingen voor het beleid en het beheer'
- 'Groene stroom van eigen bodem: korte-omloophoutteelten in Vlaanderen'
- 'Wat met ondergrond erfgoed in het bos? Een inleiding'
- 'Vanonder het mos...De teleurgang van de Brabantse bosbessentaartjes'
- 'Inverde. Het grondvlak'
- 'Aankondiging Pro Silva. Excursie Meerdaalwoud'

Bosrevue 21: Juli- augustus- september 2007

- 'Een steekproef uit het Vlaamse bos...'
- 'Bosverjonging: voorbereiding en behandeling. Enkele bespiegelingen in het jonge bos.'
- 'Een privé-bosbeheerder over...jonge bomen en 'onderstandige snoei''
- 'Vanonder het mos...Gagel: een legendarische struik met smaak en mogelijkheden'
- 'Inverde. Markeringen in het bos'
- 'Verslag Excursie 06/07/07. Zomereik als structuurdrager: een dilemma?'
- 'Aankondiging Pro Silva. Najaarsexcursie 2007. Berk: pionier mt ambitie zkt job in ht bos'

Bosrevue 22: Oktober- november- december 2007

- 'De heiligheid van inlandse eik'
- 'Natuurrapport 2007: uitkijken voor klimaatverandering en uitheemse soorten'
- 'Dood hout en afstervende bomen'
- 'Verslag bosbeheerdersforum (09/10/07)
- 'Vanonder het mos...De appeltjes van Meerdaalwoud'
- 'Inverde. Houtoogst, een slimma aanpak'
- 'Verslag Pro Silva. International mmeing in Ierland'
- 'Verslag Pro Silva. Najaarsexcursie 2007. De Berk'